

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาความคิดเห็นของประชาคมต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตตำบลโนนสง่า อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงาน
2. แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต
3. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา
4. การปกครองท้องถิ่น
5. กฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล
6. องค์การบริหารส่วนตำบล โนนสง่า
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงาน

1. ความหมายของการดำเนินงาน

ผู้อธิบายความหมายของการดำเนินงาน ไว้ดังนี้

สมจิตต์ สุพรรณทัศน์ (2542 : 16) อธิบายว่า การดำเนินงาน มีความหมาย เช่นเดียวกับการปฏิบัติงาน ซึ่งถือว่าเป็นกิจกรรมของสิ่งที่มีชีวิตทุกชนิดที่แสดงออกโดยอาจจะ สังเกตได้หรืออาจอยู่ทั้งภายในและภายนอก

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2542 : 30) ได้อธิบายเกี่ยวกับการดำเนินงานไว้ว่า เป็นพฤติกรรม ด้านการปฏิบัติงาน เป็นการใช้ความสามารถที่แสดงออกทางร่างกาย รวมทั้งการปฏิบัติและพฤติกรรมที่แสดงออกและสังเกตได้ในสภาวะการณ์หนึ่งๆ หรืออาจเป็นพฤติกรรมที่ล่าช้า คือ บุคคลไม่ได้ปฏิบัติทันที แต่คาดคะเนว่าอาจปฏิบัติในโอกาสต่อไป เป็นพฤติกรรม ต้องอาศัยพฤติกรรมระดับต่างๆ เป็นส่วนประกอบ ทั้งทางความรู้ และทัศนคติ สามารถ ประเมินผลได้ง่าย

ต่อสกุล เกียรติเจริญ (2552 : 12) ได้อธิบายเกี่ยวกับการดำเนินงานไว้ว่า การดำเนินงาน คือ การปฏิบัติงานที่บุคคลแสดงออกทางกายและเป็นพฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้ซึ่งการดำเนินงานอาจปฏิบัติได้ทันทีหรืออาจมีความล่าช้าตามปัจจัยต่างๆ เช่นความรู้ ทัศนคติ โอกาส เป็นต้น

สรุปได้ว่า การดำเนินงาน คือ พฤติกรรมด้านการปฏิบัติงานสามารถสังเกตได้ การดำเนินงานอาจปฏิบัติได้ทันทีหรืออาจมีความล่าช้าตามปัจจัยต่างๆ เช่น ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และโอกาส เป็นต้น

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงาน มีดังนี้

ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานมีดังนี้ (ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2542 : 32-33)

2.1 ลักษณะประชากร เป็นลักษณะที่ช่วยให้เห็นถึงภูมิหลังของบุคคล เช่น เพศ อายุ เชื้อชาติ สถานะทางเศรษฐกิจ สังคม สถานที่อยู่อาศัย ขนาดครอบครัว ตลอดจน สิ่งอื่นๆ ที่คล้ายคลึงกัน อย่างไรก็ตาม ลักษณะประชากรอย่างเดียวยังไม่เป็นเครื่องชี้วัดที่ดีที่จะแสดงถึงผล การปฏิบัติงานที่ดี ทั้งนี้ยังมีสิ่งที่เกี่ยวข้องคือ ความรู้ ความสามารถ และลักษณะทางจิตวิทยา

2.2 ลักษณะด้านความสามารถ เป็นสิ่งหนึ่งที่สำคัญในการพิจารณาเลือกคนเพื่อมาดำเนินงาน ความรู้ความสามารถเป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่งที่สามารถกระตุ้นให้เกิดความพยายามในการทำงานเป็นแรงจูงใจขั้นต้นที่มีผลกระทบต่อไหวพริบของบุคคลที่เอาชนะสภาพแวดล้อมได้ บุคคลที่รู้สึกว่ามีความรู้ความสามารถในงานของเขาสามารถคิดได้ว่าเขาจะทำงาน อย่างจริงจัง ดังนั้น ความรู้ความสามารถแบ่งได้ 2 ด้าน คือ ด้านกายภาพ และด้านสมอง ซึ่งบ่อยครั้งได้ใช้ผลการเรียนเป็นเครื่องชี้วัดถึงแนวโน้มของความรู้ความสามารถด้านสมองและการปฏิบัติ

2.3 ลักษณะด้านจิตวิทยา เป็นการแสดงแนวโน้มของพฤติกรรมแต่ละบุคคลที่เกิดขึ้นและมีอิทธิพลค่อนข้างถาวรต่อพฤติกรรม ลักษณะทางจิตวิทยาเหล่านี้ เช่น ทักษะ การรับรู้ ความต้องการ และบุคลิกภาพ เป็นต้น อย่างไรก็ตามความสำคัญของคุณลักษณะประชากรเหล่านี้ขึ้นอยู่กับธรรมชาติและความจำเป็นแต่ละงานซึ่งเซอร์เมอร์ฮอร์น และคณะเห็นว่า คุณลักษณะประชากรจะต้องมีความเหมาะสมกับความจำเป็นของแต่ละงาน เพื่อที่จะนำไปสู่ผลการปฏิบัติงานที่ต้องการ

2.4 ความพยายามในการทำงาน คุณลักษณะประชากรที่มีความเหมาะสมกับความจำเป็นของงานนั้น ยังไม่สามารถที่จะทำให้บุคคลมีผลการปฏิบัติงานในระดับที่สูง ทั้งนี้ยังมีตัวแปรหนึ่งที่สำคัญและต้องมีก็คือ ความพยายามในการทำงาน ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงถึงความปรารถนาที่จะปฏิบัติ นั่นคือ ต้องมีแรงจูงใจที่จะทำงาน เป็นแรงผลักดันภายในตัวบุคคลที่มีผลโดยตรงและคงไว้ซึ่งความพยายามในการทำงาน คนที่มีแรงจูงใจจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะช่วยกำหนดความพยายามในการทำงาน

2.5 การสนับสนุนจากองค์กร ในการปฏิบัติงานของบุคคลจึงจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากองค์กรที่ปฏิบัติอยู่ บุคคลที่มีลักษณะบุคคลตรงกับความต้องการของงานและได้รับการสนใจในระดับสูงอาจไม่เป็นผู้ปฏิบัติงานที่ดีหากได้รับการสนับสนุนที่ไม่เพียงพอจากหน่วยงานหรือที่เรียกว่าข้อจำกัดด้านสถานการณ์ เช่น ขาดเวลาที่จะทำงาน งบประมาณ เครื่องมือเครื่องใช้และวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับงาน ขาดการช่วยเหลือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง และขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ไม่ยืดหยุ่น เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานมีหลายประการ เช่น คุณลักษณะ ประชากร ความสามารถ จิตวิทยา ความพยายามในการทำงาน และการสนับสนุนจากองค์กร หากปัจจัยดังกล่าวมีความสมบูรณ์ จะทำให้ผลการดำเนินงานบรรลุประสงค์ และเป้าหมายขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต

1. **คุณภาพชีวิต** หมายถึง คุณภาพในด้านสุขภาพ สังคม เศรษฐกิจ การศึกษา การเมือง และศาสนา ซึ่งเป็นค่าเทียบเคียงไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัวแน่นอน กล่าวคือ ทุกคนหรือทุกประเทศ อาจจะมีกำหนดมาตรฐานต่างๆ กัน ไปตามความต้องการ และความต้องการคุณภาพชีวิตนี้ย่อมจะเปลี่ยนแปลง ไปได้ตามกาลเวลาและกาลเทศะ (ศิริ ฮามสุโพธิ์. 2543 : 56)

คุณภาพชีวิต หมายถึง ชีวิตของบุคคลที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างเหมาะสม ไม่เป็นภาระและไม่ก่อให้เกิดปัญหาแก่สังคม เป็นชีวิตที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ และสามารถดำรงชีวิตที่ขอบธรรมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และค่านิยมสังคม ตลอดจนแสวงหา สิ่งที่ดีตนปรารถนาให้ได้มาอย่างถูกต้องภายใต้เครื่องมือและทรัพยากรที่มีอยู่ คุณภาพชีวิตแบ่งเป็น 3 ประการ คือ

1. ทางด้านร่างกาย คือ บุคคลจะต้องมีสุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรงปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ อันเป็นผลตอบสนองมาจากปัจจัยพื้นฐานฯ
2. ทางด้านจิตใจ คือ บุคคลจะต้องมีสภาวะจิตใจที่สมบูรณ์ร่าเริงแจ่มใส ไม่วิตกกังวล มีความรู้สึกพึงพอใจในชีวิตตนเองรอบคร้ว และสังคมสิ่งแวดล้อมมีความปลอดภัยในชีวิตฯ
3. ทางด้านสังคม คือ บุคคลสามารถดำรงชีวิตภายใต้บรรทัดฐาน และค่านิยมของสังคมในฐานะเป็นสมาชิกของสังคมได้อย่างปกติสุขฯ (ศิริ ฮามสุโพธิ์. 2543 : 57)

ชีวิตที่มีคุณภาพ เป็นชีวิตที่สามารถสนองตอบความต้องการของตนเองได้อย่างเหมาะสมกับอัตภาพ อยู่ในกรอบและระเบียบแบบแผน วัฒนธรรมที่ดำรงตามมาตรฐานที่

ยอมรับของสังคม พร้อมทั้งสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมกับสังคมที่เปลี่ยนแปลง
ชีวิตจะมี คุณภาพได้ต้อง อาศัยสถาบันต่างๆ ของสังคม ร่วมกันทำหน้าที่ตามบทบาท
(ผาสุก มุทษเมธา. 2535 : 96)

คุณภาพชีวิต (Quality of life) ในแง่ของสิ่งแวดล้อมนั้น หมายถึง การศึกษาความ
เป็นอยู่ของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพทางการศึกษา อนามัย และเศรษฐกิจ ตามลักษณะ
ของสิ่งแวดล้อมทางชีวภาพ เชื้อชาติ วัฒนธรรม และวิธีการเลี้ยงดู โดยที่คุณภาพชีวิตนั้น
ขึ้นอยู่กับสภาพทั่วไปของสิ่งแวดล้อมทางชีวภาพ บุคคลอยู่ในที่ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมที่
อุดมสมบูรณ์ย่อมจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่า บุคคลที่อยู่ในที่ขาดแคลนทรัพยากรสิ่งแวดล้อม
คุณภาพชีวิตต้อง ขึ้นอยู่กับความพึงพอใจ ซึ่งมีความแตกต่างกันไปแต่ละบุคคลอีกด้วย (เกษม
จันทร์แก้ว. 2540 : 28-29)

สรุปได้ว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง สภาพแวดล้อมของชีวิตที่สมดุลกันทั้งด้านสังคม
เศรษฐกิจ การเมือง สิ่งแวดล้อม ตลอดจนทั้งศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี และค่านิยมในสังคมที่ทำให้
ให้สมาชิกใน ชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

2. ความสำคัญของคุณภาพชีวิต

คุณภาพชีวิตเป็นเรื่องสำคัญมากของบุคคลและสังคมในปัจจุบัน ดังนี้

2.1 ความสำคัญระดับตนเองและครอบครัว คือ การมีร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์
สุขภาพอนามัยดี ไม่เจ็บป่วย ทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายส่วนตน และสามารถประกอบอาชีพการ
งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ดี ครอบครัวอบอุ่น ไม่มีปัญหา

2.2 ความสำคัญระดับสังคม และประเทศชาติ เมื่อประชากรในสังคมมีคุณภาพชีวิต
ที่ดี ย่อมทำให้คุณภาพชีวิตในสังคมและประเทศดีขึ้นด้วย แต่ทั้งนี้ รัฐต้องมีนโยบายที่จะเอื้อ
ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากร เช่น สภาพแวดล้อม การศึกษา การประกอบอาชีพ
รายได้ของประชากร เป็นต้น ประเวศ วะสี (2531 : 72 – 77)

3. ปัจจัยในการพัฒนาคุณภาพชีวิต

3.1 ปัจจัยด้านประชากร เป็นปัจจัยที่สำคัญและมีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต
ภาวะประชากรที่เปลี่ยนแปลงในลักษณะที่เพิ่มขึ้น ทำให้เป็นอุปสรรคอย่างยิ่งต่อการพัฒนา
คุณภาพชีวิตของประชากรในทุกด้าน เพราะการเปลี่ยนแปลงภาวะประชากร ได้แก่ การเกิด
การตาย การย้ายถิ่น จำนวนหรือขนาด ความหนาแน่น การกระจายตัว โครงสร้าง และ
องค์ประกอบของประชากร ย่อมก่อให้เกิดผลกระทบต่อสนองปัจจัยยังชีพพื้นฐาน ซึ่ง
จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของบุคคล ถ้าขนาดประชากรเพิ่มขึ้น หรือความหนาแน่นที่เพิ่มขึ้นต่อปี

ข้อมทำให้รัฐบาลต้องกระจ่ายงบประมาณ เพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าปีต่อปีมากกว่ามุ่งพัฒนาคุณภาพประชากร (สมจิตต์ สุพรรณทัศน์. 2542 : 108) การเปลี่ยนแปลงภาวะประชากร ข้อมก่อให้เกิดผลต่อคุณภาพชีวิตของประชากร การพัฒนาประเทศตามเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพประชากร ในแง่คุณภาพชีวิตของประชากร หมายถึง ทำให้ประชากรมีชีวิตที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีการรับประทานอาหารถูกสุขลักษณะและเพียงพอกับความต้องการ มีที่อยู่ ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม มีเครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค มีโอกาสเข้าถึงการบริการขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต มีความปลอดภัย มีงานทำและมีรายได้ เพื่อใช้จ่ายในการดำรงชีวิตตามสมควรแก่อัตภาพ ได้รับการศึกษา เป็นพลเมืองดีของชาติและสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมที่เปลี่ยนแปลง ไปอย่างมีความสุข

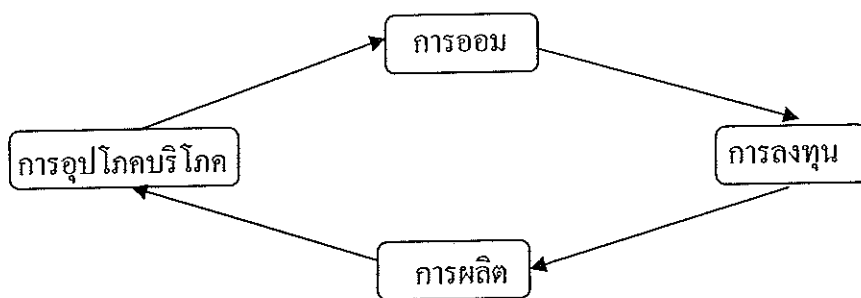
3.2 ปัจจัยการศึกษา เป็นปัจจัยที่สำคัญและมีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากร เนื่องจากการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาสติปัญญา และสุขภาพของบุคคลที่ดีอยู่แล้วให้เจริญยิ่งขึ้น นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการศึกษาว่า เป็นกระบวนการถ่ายทอดความรู้ การสั่งสอน การฝึกอบรมความรู้ ความชำนาญ เจตคติ ซึ่งรวมเรียกว่าการจัดประสบการณ์ให้แก่ประชาชน และรวมถึงความหมายของกระบวนการต่าง ๆ ของสังคมที่จะถ่ายทอดแนวคิด ความเชื่อระบบพฤติกรรมตลอดจนศิลปกรรมต่าง ๆ ซึ่งรวมเรียกว่าวัฒนธรรม จากคนรุ่นหนึ่ง ไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง

การศึกษาช่วยให้บุคคลสามารถใช้ความรู้ ความคิดและสติปัญญา นำมาแก้ไขปัญหาการดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม ช่วยให้บุคคลสามารถใช้ความรู้ความชำนาญที่เรียนรู้มาประกอบอาชีพได้ ช่วยให้บุคคลสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาต่อ การเตรียมประกอบอาชีพ มีความเพียร ขยัน อดทน รู้จักการออมทรัพย์ การรักษาสุขภาพอนามัย การวางแผนเตรียมการด้านการมีชีวิตครอบครัว โดยการกำหนดแผนการแต่งงาน การมีบุตร การอบรมเลี้ยงดูบุตร การศึกษาของบุตรที่จะเป็นเครื่องมือประกอบอาชีพต่อไปในภายหน้าได้ การศึกษาจึงเป็นส่วนหนึ่งที่สร้างคุณภาพชีวิตในส่วนที่เป็นการใช้ความคิด สติปัญญา และเหตุผลในการดำรงชีวิตของประชาชน

ประเทศใดหรือสังคมใดที่ประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพให้แก่ประชากร มีการกระจายบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง จะทำให้ประชากรในสังคมหรือประเทศนั้น มีประชากรที่รู้หนังสืออ่านออก เขียนได้ มีระดับการศึกษาสูง มีการรับรู้และสื่อความหมายได้ดี มีความสามารถในการประกอบอาชีพ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทั้ง

ทางด้านกายภาพและมีคุณภาพในจิตใจ ประเทศนั้นย่อมเป็นประเทศที่มีประชากรที่มีคุณภาพ อันนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดี

3.3 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยสำคัญและมีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตองค์ประกอบที่สำคัญในวงจรเศรษฐกิจ ดังนี้

ประเทศใดที่ประชากรมีการประกอบอาชีพ มีงานทำ และสร้างผลผลิตได้ปริมาณมาก ย่อมมีผลผลิตเหลือจากการอุปโภคและบริโภค ซึ่งจะสามารถนำไปเก็บออมไว้เพื่อการลงทุน ขยายกิจการให้ได้ผลผลิตเพิ่มมากขึ้น สิ่งที่น่ามาอุปโภคบริโภคจะมีมากอย่างเพียงพอ และถ้าเหลือจากความต้องการก็สามารถนำไปขายสร้างรายได้ให้ผู้ผลิตเพิ่มขึ้นอีก จึงทำให้มีการออม และการลงทุนเพิ่มขึ้น เศรษฐกิจของประเทศนั้นจะมีความเจริญรุ่งเรือง ประชากรจะมี สุขภาพอนามัยสมบูรณ์ แข็งแรง ได้รับการศึกษาและการฝึกอบรมที่ดี มีความสามารถในการ ประกอบอาชีพ มีรายได้และผลผลิตสูง สามารถจัดหาสิ่งต่าง ๆ มาสนองความต้องการได้ ทำให้ มีชีวิตเป็นอยู่ที่มีความสุขสมบูรณ์เป็นที่น่าพึงพอใจและภาคภูมิใจ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ปัจจัย ด้านเศรษฐกิจเป็นปัจจัยสำคัญและมีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากร

3.4 ปัจจัยด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เป็นปัจจัยที่สำคัญและมีอิทธิพลต่อการ พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากร ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัว ทั้งที่มีชีวิตและไม่มี ชีวิตทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น ย่อมมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ สิ่งที่มีคุณประโยชน์ ซึ่งเรียกว่า "ทรัพยากร" อันได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรที่ มนุษย์สร้างขึ้น

สิ่งแวดล้อมทางกายภาพมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์โดยนำมาใช้เป็น อาหาร ยารักษาโรค เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย เครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ และเป็นวัตถุดิบในการ ผลิต ฯลฯ สิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตได้แก่ สภาพภูมิประเทศ เป็นภูเขา ที่ราบ ชายทะเล ภูมิอากาศ ร้อนหนาว หรืออบอุ่น มีทรัพยากร แร่ธาตุ พืชพันธุ์ธัญญาหารและ

ทรัพยากรธรรมชาติอื่น ๆ สิ่งแวดล้อมเหล่านี้ มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ การรับประทานอาหาร การแต่งกาย ที่อยู่อาศัย การแสดงออกซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน จึงกล่าวได้ว่าปัจจัยด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เป็นปัจจัยเบื้องต้นที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของประชากร

3.5 ปัจจัยด้านคุณธรรมและจริยธรรม เป็นปัจจัยสำคัญและมีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต คุณธรรม หมายถึง คุณงามความดี ที่บุคคลควรประพฤติปฏิบัติ และเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการแสดงออกของบุคคลในการตัดสินใจ ความดี ความผิด ความชั่ว การทำบุญหรือทำบาป ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับศาสนา คุณธรรมจริยธรรมเป็นความดีที่มีอยู่ประจำใจของบุคคลที่มีมโนธรรม เป็นคุณค่าของชีวิตของบุคคลที่จะนำมาซึ่งความสงบสุขในชีวิต คุณธรรมเป็นพื้นฐานในบทบาทหน้าที่ของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับประชาชน) พ.ศ. 2540 ที่ควรให้ความสนใจอย่างยิ่งคือ คุณธรรมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ สุจริตต่อตนเอง ต่อสังคม และต่อประเทศชาติ

คุณธรรม จริยธรรม เป็นปัจจัยส่งเสริมให้บุคคลสามารถอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว เป็นสังคมและประเทศชาติด้วยความสงบสุข จะเห็นว่าในแต่ละประเทศจะประกอบด้วยพลเมืองทั้งฝ่ายมีคุณธรรมและจริยธรรม กับพลเมืองที่มีคุณธรรมและจริยธรรมน้อย ประเทศที่มีพลเมืองที่มีคุณธรรมจำนวนมาก ย่อมส่งผลต่อความสงบสุขของสังคมและนำมาสู่คุณภาพชีวิตของสมาชิกในสังคม

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา

1. ความหมายการพัฒนา

มีผู้ให้ความหมายของ “การพัฒนา” ไว้หลากหลายดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2532 : 779) อธิบายว่า “การพัฒนา” หมายถึง ทำให้เจริญ

จิระพรรณ กาญจนะจิตรา (2540 : 5) อธิบายว่า การพัฒนาว่าเป็นขบวนการทางสังคม โดยประชาชนในสังคมมีส่วนร่วมในการวางแผนและปฏิบัติการก่อตั้งกลุ่ม และวางแผนในการแก้ไขปัญหา รวมถึงการช่วยเหลือจากองค์การรัฐบาล

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2538 : 152) ให้ความหมาย ของการพัฒนาว่าหมายถึง วิธีการทำงานให้เกิดผลสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

ยิวัดน์ วุฒิเมธี (2534 : 11) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาว่า หมายถึง การทำให้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นโดยบุคคลหรือกลุ่มคน

สมนึก ปัญญาสิงห์ (2535 : 49) ให้ความหมายของการพัฒนาว่าหมายถึง ขบวนการที่มุ่งส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น

จากคำนิยามของการพัฒนาดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การพัฒนาหมายถึง กิจกรรมที่บุคคล คณะบุคคล องค์กร ซึ่งอาจเป็นองค์กรเอกชนหรือองค์กรของรัฐมุ่งกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยมีจุดมุ่งหมายที่ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสภาพที่เป็นอยู่ให้ดียิ่งขึ้น กิจกรรมดังกล่าวต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมและความต้องการที่แท้จริงของประชาชน

2. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา

องค์การสหประชาชาติได้ให้แนวคิด ในหลักการดำเนินงานด้านการพัฒนาชุมชน 10 ประการ ดังนี้ (ยิวัดน์ วุฒิเมธี. 2534 : 11-14)

1. โครงการดำเนินงานพัฒนาจะต้องสอดคล้องกับความต้องการอันแท้จริงของประชาชนทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม
2. โครงการพัฒนานั้นจะต้องเป็นโครงการเอนกประสงค์คือ มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาของชุมชน หรือปรับปรุงความสุข ความเจริญได้ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม
3. การพัฒนาจะต้องเริ่มดำเนินการ เพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติของประชาชนไปพร้อม ๆ กับการดำเนินงาน
4. ต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่จัดขึ้นอย่างเต็มที่เพื่อเป็นการสร้างพลังชุมชนและจัดรูปสถาบัน หรือหน่วยงานปกครองหน่วยงานบริการของประชาชนขึ้น
5. ต้องแสวงหาผู้นำในท้องถิ่นและพัฒนาคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามลักษณะของกิจกรรมและความจำเป็น
6. ต้องยอมเปิด โอกาสให้สตรีและเยาวชนได้เข้ามามีบทบาทร่วมพัฒนามากที่สุดเพราะสตรีมีบทบาทต่อการขยายตัวของงานและแนวคิดต่างๆ ส่วนเยาวชนนั้นจะสามารถเป็นกำลังรับช่วงได้เป็นอย่างดี
7. รัฐบาลจะต้องจัดบริการไว้ให้พร้อม เพื่อคอยเสริมงานของประชาชน และเป็นหลักประกันความสำเร็จของงานและเป็นกำลังใจของผู้ปฏิบัติ

8. มีการวางแผนเพื่อการพัฒนาอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ ตั้งแต่ระดับชาติจนถึงระดับท้องถิ่นรวมทั้งการจัดบริการงานในทุกๆระดับ จะต้องมีความคล่องตัว และมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

9. ในการดำเนินงานพัฒนานั้น ควรสนับสนุนให้องค์กรเอกชน องค์กรอาสาสมัครต่างๆทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และนานาชาติได้เข้ามามีส่วนร่วมด้วย

10. ในการวางแผนเพื่อพัฒนานั้น ต้องมีการวางแผนดำเนินงานให้เกิดความเจริญพร้อมๆ กันไปทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติด้วย ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างความเจริญให้ได้ระดับกันทุกส่วนของประเทศ

สมนึก ปัญญาสิงห์ (2535 : 151-154) ได้กล่าวถึงแนวคิดที่เป็นหลัก 9 ต. ในการพัฒนาดังนี้

1. ต้องพัฒนาพร้อมกันทุกด้าน งานพัฒนาเป็นงานที่ต้องพัฒนาทั้งในด้านตัวบุคคล และสิ่งแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อมทางวัตถุ จึงกล่าวได้ว่า งานพัฒนานั้นเป็นกระบวนการศึกษาภาคชีวิตทุกๆ ด้าน

2. ต้องฝึกประชาชนเป็นหลักในการดำเนินงาน หมายความว่า บิดเขาความต้องการ และปัญหาที่แท้จริงของประชาชนเป็นหลัก เนื่องจากงานพัฒนานั้นต้องให้ประชาชนตระหนักในคุณค่าของผลงาน และพลังความสามารถที่ซ่อนเร้นอยู่ในตัวประชาชนเอง ให้ประชาชนเข้าใจกระบวนการทำงาน และการนำพลังความสามารถที่เขามีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตัวเองและชุมชน รวมทั้งการให้ประชาชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและภาคภูมิใจในตนเอง

3. ต้องพยายามใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้มากที่สุด งานพัฒนาเป็นงานที่เริ่มต้นจากสิ่งที่ชุมชนมีอยู่ สิ่งที่ต้องคำนึงถึงและแสวงหาก็คือ ทรัพยากรในชุมชนไม่ว่าจะเป็น ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรมนุษย์ และทรัพยากรทางสังคม

4. ต้องยึดหลักประชาธิปไตยในการดำเนินงาน หมายความว่า งานพัฒนาจะต้องเกิดขึ้นจากความเห็นชอบของคนในชุมชนเอง อาจเกิดจากการประชุมปรึกษาหารือกันของคนกลุ่มเล็กแล้วขยายแนวร่วมสู่คนกลุ่มใหญ่ การดำเนินงานการจะไม่มีลักษณะของการออกคำสั่งหรือสั่งการจากหน่วยงานหรือบุคคลหนึ่งบุคคลใด โครงการหรือกิจกรรมจะต้องเกิดขึ้นโดยประชาชนช่วยกันคิดช่วยกันทำ

5. ต้องใช้หลักการประสานงานกับหน่วยต่างๆ ของรัฐบาล ทั้งนี้เพราะงานพัฒนาไม่ใช่งานของใครหรือหน่วยงานใดโดยเฉพาะ และไม่ใช่งานที่คนเดียวจะทำได้ จำเป็นต้องร่วมมือกันหลายฝ่ายบางครั้งต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญ จากหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน ช่วยแนะนำ

ให้คำปรึกษาทางด้านวิชาการ หรือเทคนิคต่างๆ นักพัฒนาควรรู้จักใช้หลักการประสานงานตามความเหมาะสม

6. ต้องดำเนินงานแบบค่อยเป็นค่อยไป ในการเปลี่ยนแปลงต่างๆ นั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้หลักเริ่มจากสิ่งง่ายก่อน แล้วค่อยก้าวไปสู่สิ่งที่ยากกว่าตามลำดับ ดังนั้นผู้ที่ทำงานพัฒนาร่วมกับประชาชน จะต้องเข้าใจสภาพปัญหา รู้จักลำดับความสำคัญและความยากง่ายในการแก้ปัญหา โดยจะต้องกระทำอย่างค่อยเป็นค่อยไปตามลำดับความยากง่ายนั้นๆ

7. ต้องคำนึง จังหวะ เวลา ความต้องการ และความสนใจของประชาชนในชุมชน ในการที่จะนำสิ่งใหม่ๆ เข้าไปให้ประชาชนเลือกตัดสินใจ โดยคำนึงถึงผลดีผลเสียที่จะกระทบต่อประชาชน การกระทำที่ไม่สอดคล้องกับจังหวะ เวลา และความต้องการของประชาชน ย่อมดำเนินไปได้ยากลำบาก ได้ผลไม่คุ้มค่างับทรัพยากรที่ใช้ไป หรือแม้บางครั้งอาจจะมีผลดีอยู่บ้าง แต่ผลนั้นจะไม่คงอยู่นานจริงๆ ยืน

8. ต้องคำนึงถึงวัฒนธรรมท้องถิ่น การดำเนินงานการพัฒนา ต้องเริ่มด้วยการศึกษาทำความเข้าใจข้อมูลชุมชนในทุกด้าน เฉพาะอย่างยิ่งวิถีการดำเนินชีวิตของชาวบ้าน หมายความว่า ความคิด ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี การประกอบอาชีพ การทำมาหากิน และอื่นๆ หรือการสวนกับกระแสวัฒนธรรมย่อมพบกับปัญหาและอุปสรรคในการทำงานไม่มากนักน้อย

9. ต้องเริ่มต้นทำงานกับกลุ่มผู้นำก่อน โดยทั่วไปกลุ่มผู้นำจะเป็นตัวแทนหรือแกนนำของคนในชุมชนที่จะตอบรับ หรือปฏิเสธการเปลี่ยนแปลงรูปแบบต่างๆ การยอมรับบทบาทของกลุ่มผู้นำจะช่วยให้งานสำเร็จตามเป้าหมายเร็วขึ้น และในกระบวนการปฏิบัติงานควรจะได้รับฟังความเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชนไปพร้อมๆ กันด้วย

ยูวัฒน์ วุฒิเมธี (2534 : 37-39) ได้รวบรวมแนวคิดที่เป็นแนวทางที่นำการเปลี่ยนแปลงต้องยึดถือในการพัฒนา ดังนี้

1. ละทิ้งนิสัยและความรู้สึกต่างๆ ที่คิดว่าตนเป็นผู้ปกครอง ผู้คุ้มครองผู้เหนือกว่าประชาชนด้วยประการทั้งปวง
2. เรียนรู้ขนบธรรมเนียมในหมู่บ้านที่ตนเข้าไปทำงาน
3. พยายามเข้าใจในสิ่งที่ชาวบ้านทำและวิธีการที่ชาวบ้านเขาทำกัน
4. เลือกดำเนินการที่ริเริ่มด้วยความระมัดระวังยิ่ง ทั้งนี้เพื่อป้องกันความผิดพลาดและการสร้างภาพพจน์ที่ดี
5. เริ่มดำเนินงานกับชาวบ้านในระดับที่จะได้รับความสำเร็จก่อน
6. เลือกดำเนินกิจกรรมที่ชาวบ้านสนใจ

7. ไม่หวังผลมากเกินไป จงเริ่มต้นด้วยโครงการง่ายๆและที่สามารถเห็นผลได้อย่างชัดเจนในระยะเวลาอันสั้น

8. ทำให้ชาวบ้านศรัทธาว่าตนสามารถปรับปรุงสถานการณ์ของชาวบ้านได้
9. นำความเป็นอยู่ นิสัยธรรมชาติของประชาชนในชุมชนมาใช้ให้ได้ผลมากที่สุด
10. มีความพอใจที่จะเริ่มด้วยงานเล็กๆ ก่อน
11. การดำเนินงานควรคิดในแง่เศรษฐกิจ สังคมที่อาจเป็นไปได้ไม่ใช่ในแง่ของอุดมคติ
12. สนใจและมุ่งดำเนินงาน โครงการต่างๆที่เกี่ยวข้องและขยายให้กว้างออกไป
13. ดำเนินงานตามลำดับขั้นตอนในโครงการ
14. ใช้สถาบันต่างๆ และผู้นำที่อยู่ในหมู่บ้านให้เกิดประโยชน์
15. สังเกตชาวบ้านเสมอ เพื่อปรับตัวให้เข้ากันได้
16. ทำให้ชาวบ้านเกิดความรู้ในการรับผิดชอบให้เร็วที่สุด
17. เข้าไปติดต่อกับชาวบ้านในฐานะที่เท่าเทียมกัน
18. คบหาสมาคมกับชาวบ้านเสมอ
19. สำรวจมูลเหตุจูงใจของตนเองก่อนที่จะแนะนำอะไรๆ ในหมู่บ้าน
20. ระลึกไว้เสมอว่าชาวบ้านทุกคนในหมู่บ้านเป็นบุคคลสำคัญ
21. ปฏิบัติอยู่หลังจากเสมอ
22. พยายามหลีกเลี่ยงอย่าให้เกิดฝ่ายตรงข้ามขึ้นในการปฏิบัติงาน
23. ควรเรียกค่าบริการเฉพาะส่วนที่จำเป็น
24. งานพัฒนาจะให้ผลสมปรารถนา ถ้าหากชาวบ้านในหมู่บ้านเติบโตขึ้นมาจากการเรียนรู้สิ่งต่างๆ เพื่อสร้างชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง

จากแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการพัฒนานั้นต้องตระหนักอยู่เสมอว่าทุกขั้นตอนของการทำงานจะต้องเป็นไปเพื่อสร้างสรรค์โดยเปิดโอกาส และให้อิสระแก่คนในชุมชนที่จะใช้ศักยภาพของตน เพื่อสามารถยืนหยัดอยู่ด้วยตนเอง มีอำนาจตัดสินใจเต็มที่ไม่ต้องคอยให้ผู้ใดสั่งการ ไม่ให้อื่นความช่วยเหลือเกินความจำเป็นอีกต่อไป และการพัฒนานั้นยึดหลักช่วยกันคิดช่วยกันทำ โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ บนพื้นฐานความต้องการที่แท้จริงของประชาชน เพื่อให้ประชาชนสามารถพึ่งตนเองได้มากที่สุด โดยการดำเนินเป็นไปในลักษณะผสมผสาน เพื่อให้

เกิดความเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในทุกด้านอย่างสมดุล ซึ่งต้องอาศัยการประสานงานเพื่อสร้างความร่วมมือจากหลายฝ่ายจึงจะได้ผลดี

การปกครองท้องถิ่น

1. ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นไว้หลากหลาย แต่มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ดังนี้

ประทาน คงฤทธิศึกษากร (2537 : 30) อธิบายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง ระบบการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ และโดยนัยนี้จะเกิดองค์การทำหน้าที่ปกครองโดยคนในท้องถิ่นนั้นๆ องค์การนี้จัดตั้งและถูกควบคุมโดยรัฐบาลแต่ก็มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเอง

อุทัย หิรัญโต (2543 : 2) อธิบายว่าการปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครองและดำเนินกิจการบางอย่างโดยดำเนินการกันเองเพื่อบำบัดความต้องการของคน การบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดเป็นองค์การมีเจ้าหน้าที่ซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งนี้มีความเป็นอิสระในการบริหารงาน แต่รัฐบาลต้องควบคุมด้วยวิธีการต่างๆ ตามความเหมาะสมจะปราศจากการควบคุมของรัฐบาลได้ไม่เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดขึ้น

โกวิท พวงงาม (2546 : 13) กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การที่องค์กรหนึ่งมีพื้นที่อาณาเขตของตนเองมีประชากรและมีรายได้ตามที่หลักเกณฑ์กำหนด โดยมีอำนาจและมีอิสระในการปกครองตนเอง มีการบริหารการคลังของตน รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่ให้บริการในด้านต่างๆ แก่ประชาชน ซึ่งประชาชนในพื้นที่ดังกล่าวจะมีส่วนร่วมในการบริหารและปกครองตนเอง อาทิ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในชุมชน หรือการมีส่วนร่วมในการบริหารและการปกครองตนเอง โดยผ่านตัวแทนที่มาจากการเลือกตั้ง เช่น การมีสภาท้องถิ่น เป็นต้น

วิลเลียม เอ. ร็อบสัน (William A. Robson. 1953 : 574) ได้ให้ความหมายการปกครองท้องถิ่นว่า หมายถึง หน่วยการปกครองซึ่งรัฐได้จัดตั้งขึ้นและให้อำนาจการปกครองตนเอง (Autonomy) มีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) และต้องมีองค์กรที่ปกครองตนเอง (Necessary Organization) เพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้สมความมุ่งหมายของการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ

จอห์น เจ.คลาก (John J.Clake. 1957 : 87-89) อธิบายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการปกครองที่ทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใดโดยเฉพาะ และหน่วยปกครองนี้จัดตั้งและอยู่ในความดูแลของรัฐบาล

แฮรี จี.มอนตาญ (Haris G. Montagu. 1984 : 574 ; อ้างถึงใน โกวิทท์ พวงงาม. 2546 : 12) อธิบายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองซึ่งหน่วยการปกครองท้องถิ่นได้มีการเลือกตั้งโดยอิสระเพื่อเลือกผู้มีหน้าที่บริหารการปกครองท้องถิ่นมีอำนาจอิสระพร้อมความรับผิดชอบซึ่งตนสามารถที่จะได้โดยปลอดจากการควบคุมของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลางหรือภูมิภาค แต่ทั้งนี้หน่วยปกครองท้องถิ่นยังต้องอยู่ภายใต้บทบังคับว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศ ไม่ได้กลายเป็นรัฐใหม่อิสระแต่อย่างใด

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นการปกครองที่รัฐบาลกลางหรือส่วนกลางได้กระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น ซึ่งประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและปกครองตนเองตามเจตนารมณ์การปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยการปกครองดังกล่าว มีจุดมุ่งหมายที่จะให้ประชาชนสร้างความเจริญให้กับท้องถิ่นของตนเอง รวมถึงการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น การปกครองท้องถิ่นมีฐานะเป็นนิติบุคคลอาจประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ที่ราษฎรเลือกตั้งเข้ามาเพื่อปฏิบัติงานตามระยะเวลาที่กำหนด โดยมีงบประมาณเป็นของตนเอง

2. องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น

อุทัย หิรัญโต (2543 : 22) อธิบายว่า การปกครองท้องถิ่นประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ อย่างน้อย 8 ประการ

1. การปกครองท้องถิ่นมีสถานะตามกฎหมาย กล่าวคือ ต้องมีการกำหนดเรื่องการปกครองท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ การปกครองท้องถิ่นในประเทศนั้นจะมีความเข้มแข็งกว่าการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งโดยกฎหมายอื่น เพราะการกำหนดการปกครองท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญเป็นการแสดงว่าประเทศนั้นๆ มีนโยบายในการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

2. การปกครองท้องถิ่นต้องมีพื้นที่หรือมีการกำหนดพื้นที่เป็นของตนเอง ซึ่งเป็นการกำหนดโดยรัฐบาลกลาง แต่ละพื้นที่มีอาณาเขตที่ชัดเจนเพื่อความสะดวกในการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของประชาชน

3. การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจและหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมายอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม การกำหนดอำนาจหน้าที่นั้นจะมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายการเมืองการปกครองของประเทศเป็นหลัก

4. การปกครองท้องถิ่นต้องมีองค์กรเป็นนิติบุคคลจัดตั้งขึ้น โดยผลแห่งกฎหมายแยกจากรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลแห่งชาติ มีขอบเขตการปกครองที่แน่นอน มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ออกกฎข้อบังคับ ควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้น

5. การปกครองท้องถิ่นต้องมีการเลือกตั้ง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือคณะผู้บริหาร จะต้องได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน โดยเลือกผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง

6. การปกครองท้องถิ่นต้องมีอิสระในการปกครองตนเอง สามารถได้ดุลพินิจของตนเองในการปฏิบัติกิจการภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย โดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลาง และไม่อยู่ในสายบังคับบัญชาของหน่วยงานราชการ

7. การปกครองท้องถิ่นต้องมีงบประมาณของตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีตามขอบเขตกฎหมายเพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ให้เป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองท้องถิ่น

8. การปกครองท้องถิ่น เมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้วจะต้องอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐ เพื่อประโยชน์และความมั่นคงแห่งรัฐและประชาชนโดยรวม

สรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่นมีองค์ประกอบที่สำคัญ 8 ประการ กล่าวคือ ต้องมีสถานะตามกฎหมายมีพื้นที่อาณาเขตชัดเจนมีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาและผู้บริหาร มีอิสระในการปกครองตนเอง มีงบประมาณของตนเอง ประการสำคัญคือจะต้องไม่เป็นอิสระเบ็ดเสร็จเด็ดขาดจากการปกครองของประเทศ ทั้งนี้เพื่อความมั่นคงของรัฐและประชาชนโดยรวม

3. ปัจจัยที่เกื้อหนุนบทบาทของการปกครองท้องถิ่น

ปธาน สุวรรณมงคล (2540 : 8-10) กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่น จะมีบทบาทมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ดังนี้

1. พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของการปกครองท้องถิ่นในประเทศนั้น กล่าวคือ กรณีแรก หากการก่อกำเนิดของการปกครองท้องถิ่นมาจากประวัติศาสตร์ของสังคมนั้น ที่มีการรวมกลุ่มเป็นชุมชนย่อยๆ จัดการปกครองตนเองอย่างอิสระ ก่อนที่จะมีการรวมเป็นรัฐชาติภายหลัง ในสังคมเช่นนี้ ท้องถิ่นจะเรียกร้องและปกป้องสิทธิเดิมของตน ในการปกครองตนเองและมีบทบาทสำคัญในการเป็นตัวแทนประชาชน และให้บริการที่จำเป็นแก่ประชาชนในท้องถิ่น เช่น กรณีการปกครองท้องถิ่นของกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย กรณีที่สอง หากการก่อกำเนิดการปกครองท้องถิ่นมาจากการจัดตั้ง โดยรัฐด้วยการออกกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นขึ้นมา และเป็นผู้ที่กำหนดกฎเกณฑ์ วิธีการปฏิบัติงานในทุกๆ ด้าน กรณีเช่นนี้ การปกครองท้องถิ่นจะมีบทบาทน้อยและไม่สามารถทำหน้าที่ได้อย่างเข้มแข็ง ต้องพึ่งพิง การสนับสนุนจากรัฐอยู่มาก

2. ระบบการเมือง เป็นปัจจัยเกื้อหนุนที่มีความสำคัญต่อบทบาทของการปกครอง ท้องถิ่น กล่าวคือประเทศที่มีระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย โอกาสที่มีการปกครองท้องถิ่น จะมีบทบาทหลากหลายและมีบทบาทในแต่ละด้าน ก็มากกว่าประเทศที่มีระบบการเมืองแบบ เผด็จการที่มีอำนาจรวมอยู่ที่ผู้นำหรือองค์กรทางการเมือง เช่น พรรคคอมมิวนิสต์ เป็นต้น

3. นโยบายของรัฐ นโยบายของรัฐที่ปรากฏในรูปของบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ กฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้อง และนโยบายการบริหารประเทศของรัฐบาลเป็นสิ่งที่จะสนับสนุน หรือจำกัดบทบาทของการปกครองท้องถิ่นในประเทศนั้นๆ ในประเทศใดที่นโยบายของรัฐมี แนวทางที่จะสนับสนุนการกระจายอำนาจให้กับท้องถิ่น กฎหมายที่ออกมาก็จะสนับสนุน ส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีอิสระในการปกครองตนเองเพิ่มมากขึ้น ในทางกลับกัน ในประเทศที่รัฐไม่ มีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนการปกครองท้องถิ่นอย่างจริงจัง กฎหมายและระเบียบก็จะ กลายเป็นอุปสรรคต่อการปกครองตนเองของท้องถิ่น รัฐจะมีการควบคุม กำกับการปกครอง ท้องถิ่นอย่างใกล้ชิด

4. วัฒนธรรมทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการมี ส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในสังคมที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร์ฟ้า (Subject political culture) แม้ว่าประชาชนจะมีความรู้ทางการเมือง แต่ก็เพียงเฉยที่จะเข้ามา มีส่วนร่วม (Participatory political culture) ประชาชนในสังคมจะสนใจที่เข้ามามีส่วนร่วม ทางการเมืองในรูปแบบต่างๆ อย่างกว้างขวางเช่นที่เกิดขึ้นในสังคมประเทศตะวันตกส่วนใหญ่

5. ความเจริญทางเศรษฐกิจ ในพื้นที่ใดที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจมากย่อมจะมี ส่วนสำคัญที่ทำให้การปกครองท้องถิ่นนั้นมีความเข้มแข็งขึ้น เนื่องจากมีฐานะรายได้ที่มากพอ สำหรับนำมาพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น สามารถพึ่งตนเองได้ และมีแนวโน้มที่ ประชาชนจะให้ความสนใจเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองท้องถิ่นมากขึ้น เนื่องจาก ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นนั้นว่า สามารถที่จะแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้อง กับการดำรงชีวิตพื้นฐานของชุมชนได้

6. ระดับการศึกษาและข้อมูลสารสนเทศ เป็นสิ่งที่สำคัญควบคู่ไปกับความเจริญทาง เศรษฐกิจของพื้นที่และนับเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาทางการเมืองในระบบ ประชาธิปไตยของการศึกษาและการแพร่กระจายของข้อมูลข่าวสารในวงกว้างช่วยทำให้คนได้

มีความรู้ความเข้าใจถึงความสำคัญและความจำเป็นในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นและเห็นถึงประโยชน์ของการปกครองท้องถิ่นที่มีต่อชุมชน ตลอดจนมีความกระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่างๆ เช่น สมัครเลือกตั้งเพื่อเข้ามาทำหน้าที่ในองค์กรปกครองท้องถิ่น หรือให้ข้อคิดเห็น ติดตาม ตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างใกล้ชิด

สรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่นที่มีปัจจัยที่เกื้อหนุนบทบาทหลายประการ อาทิ เช่น พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของการปกครองท้องถิ่นในประเทศนั้น ระบบการเมือง นโยบายของรัฐ วัฒนธรรมการเมือง ความเจริญทางเศรษฐกิจ ระดับการศึกษาและข้อมูลสารสนเทศ อย่างไรก็ตามปัจจัยที่สำคัญที่สุดน่าจะเป็นตัวประชาชนเองที่ต้องให้ความสำคัญกับการปกครองท้องถิ่น คือ การมีส่วนร่วมตั้งแต่การคัดเลือกตัวแทนเข้าไปดำเนินการ การติดตามผลการดำเนินงานเพื่อผลประโยชน์ของชุมชนซึ่งมักจะเกี่ยวกับการดำรงชีวิตเป็นหลักถ้าประชาชนมีความสำนึกและมีส่วนร่วมอย่างจริงจังถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการเกื้อหนุนบทบาทของการปกครองท้องถิ่น

กฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล

1. ความเป็นมา

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นรูปแบบการปกครองท้องถิ่นที่เริ่มจัดตั้งขึ้นเป็นครั้งแรกตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล พ.ศ. 2499 และมีการปรับปรุงแก้ไขโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล พ.ศ. 2511 (ฉบับที่ 2) องค์การบริหารส่วนตำบลมีพื้นที่รับผิดชอบครอบคลุมทั้งตำบลในส่วนที่อยู่นอกเขตเทศบาล สุขาภิบาล โดยมีหน้าที่สร้างความเจริญให้กับพื้นที่เช่นเดียวกับเทศบาลและสุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นนิติบุคคล มีงบประมาณ ทรัพย์สินและเจ้าหน้าที่ของตนเอง มีรายได้ตามที่กฎหมายกำหนดเป็นของตนเอง และมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการในเขตพื้นที่ของตนโดยอิสระ ต่อมาในปี พ.ศ. 2515 ได้มีการประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 ให้ยุบเลิก องค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดที่ได้จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายข้างต้น และให้โอนทรัพย์สิน หนี้สินและสิทธิต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ไปเป็นของจังหวัดที่ตำบลนั้นอยู่ในท้องที่ และได้มีการจัดระเบียบบริหารของตำบลโดยให้มีสภาตำบลซึ่งไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคลทำหน้าที่ช่วยเหลือกำนัน และผู้ใหญ่บ้านในการพัฒนาท้องที่ การปกครองท้องถิ่นในพื้นที่ชนบทจึงหมดไปตั้งแต่นั้น

ต่อมาในปี พ.ศ. 2537 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เป็นกฎหมายที่ใช้จัดระเบียบการบริหารงานในตำแหน่งแทนประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 326 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 นับตั้งแต่พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2538 ทำให้มีการปรับฐานะการบริหารงานในระดับตำบล โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงรูปโฉมใหม่ของสภาตำบลทั่วประเทศออกเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบ “สภาตำบล” ได้รับการยกฐานะเป็นนิติบุคคล อันได้แก่ สภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนต่ำกว่า 150,000 บาท
2. รูปแบบ “องค์การบริหารส่วนตำบล” (อบต.) ตั้งขึ้นจากสภาตำบลที่มีรายได้ (โดยไม่รวมเงินอุดหนุน) ในปีงบประมาณที่ลงมาติดต่อกันสามปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาทได้รับการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล มีฐานะเป็นนิติบุคคล และราชการบริหารส่วนท้องถิ่น

พ.ศ. 2542 รัฐบาลได้มีการเสนอขอปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ในประเด็นต่างๆ ทั้งโครงสร้างที่มาของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น ซึ่งในที่นี้จะนำเสนอให้เห็นทั้งโครงสร้าง องค์การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมายเดิม และในส่วนที่เป็น องค์การบริหารส่วนตำบล ที่ได้รับการแก้ไขใหม่พร้อมๆ กันไป

พ.ศ. 2546 รัฐบาลได้เสนอขอปรับปรุงแก้ไข พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 โดยเนื้อหาส่วนใหญ่ แก้ไขชื่อเรียกบุคคลและคำศัพท์กฎหมายที่ให้สอดคล้องกับกฎหมายองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น และกำหนดให้มีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจากประชาชนโดยตรง

พ.ศ. 2552 รัฐบาลได้เสนอขอปรับปรุงแก้ไข พระราชบัญญัติ สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2552 โดยเนื้อหาได้แก้ไขในประเด็นเดียวคือยกเลิกบทบัญญัติที่ห้ามผู้บริหารท้องถิ่นดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระ ซึ่งมีผลใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ 7 พฤศจิกายน 2552

2. โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลแบบเดิม

ตาม พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 กำหนดให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย

2.1 สมาชิกโดยตำแหน่ง ได้แก่

2.1.1 กำนัน

2.1.2 ผู้ใหญ่บ้าน

2.1.3 แพทย์ประจำตำบล

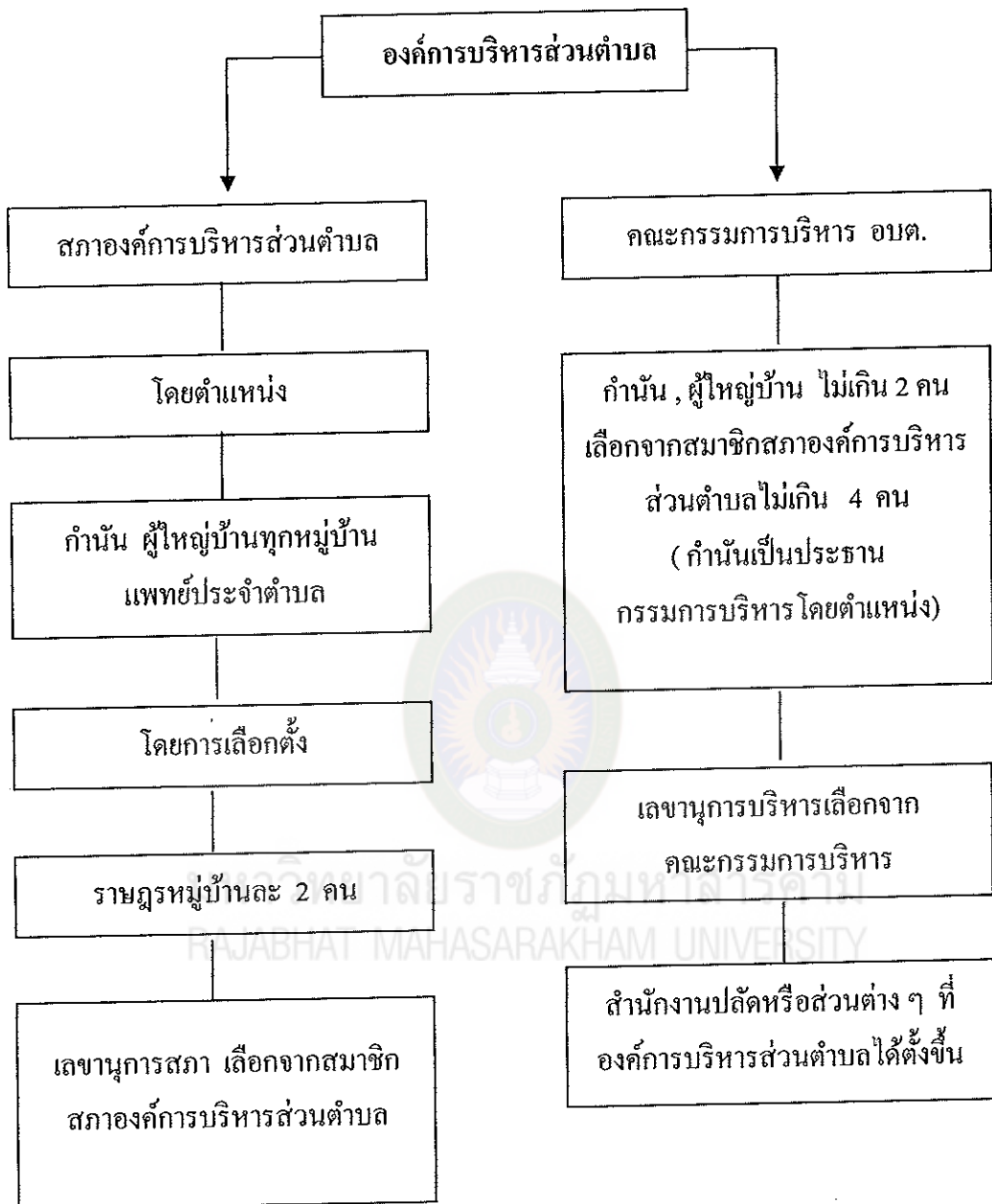
2.2 สมาชิกโดยการเลือกตั้ง ได้แก่สมาชิกที่ได้รับเลือกจากรายหมู่บ้านละ 2 คน โดยอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี สภาพองค์การบริหารส่วนตำบล จัดให้มีประธานสภา และรองประธานสภาคนหนึ่งเลือกจากสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยนายอำเภอเป็นผู้แต่งตั้ง ตามมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี นอกจากนั้นให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล เลือกสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่งเป็นเลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

3. โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2542

โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หมวคว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้โครงสร้างของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลเปลี่ยนแปลงไปดังนี้

3.1 โครงสร้างสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบไปด้วยสมาชิกหมู่บ้านละ 2 คน องค์การบริหารส่วนตำบลใดมี 1 หมู่บ้านให้มีสมาชิก 6 คน องค์การบริหารส่วนตำบลใดมี 2 หมู่บ้าน ให้มีสมาชิกได้หมู่บ้านละ 3 คน องค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งหมู่บ้าน 2 คน

3.2 โครงสร้างฝ่ายบริหารประกอบด้วย ประธานกรรมการบริหาร 1 คน และ กรรมการบริหาร 2 คน โดยสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นผู้เลือกแล้วเสนอให้นายอำเภอเป็นผู้แต่งตั้งและให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นเลขานุการ คณะกรรมการบริหาร (เดิมประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้านไม่เกิน 2 คนและสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งไม่เกิน 4 คน) ดังนี้

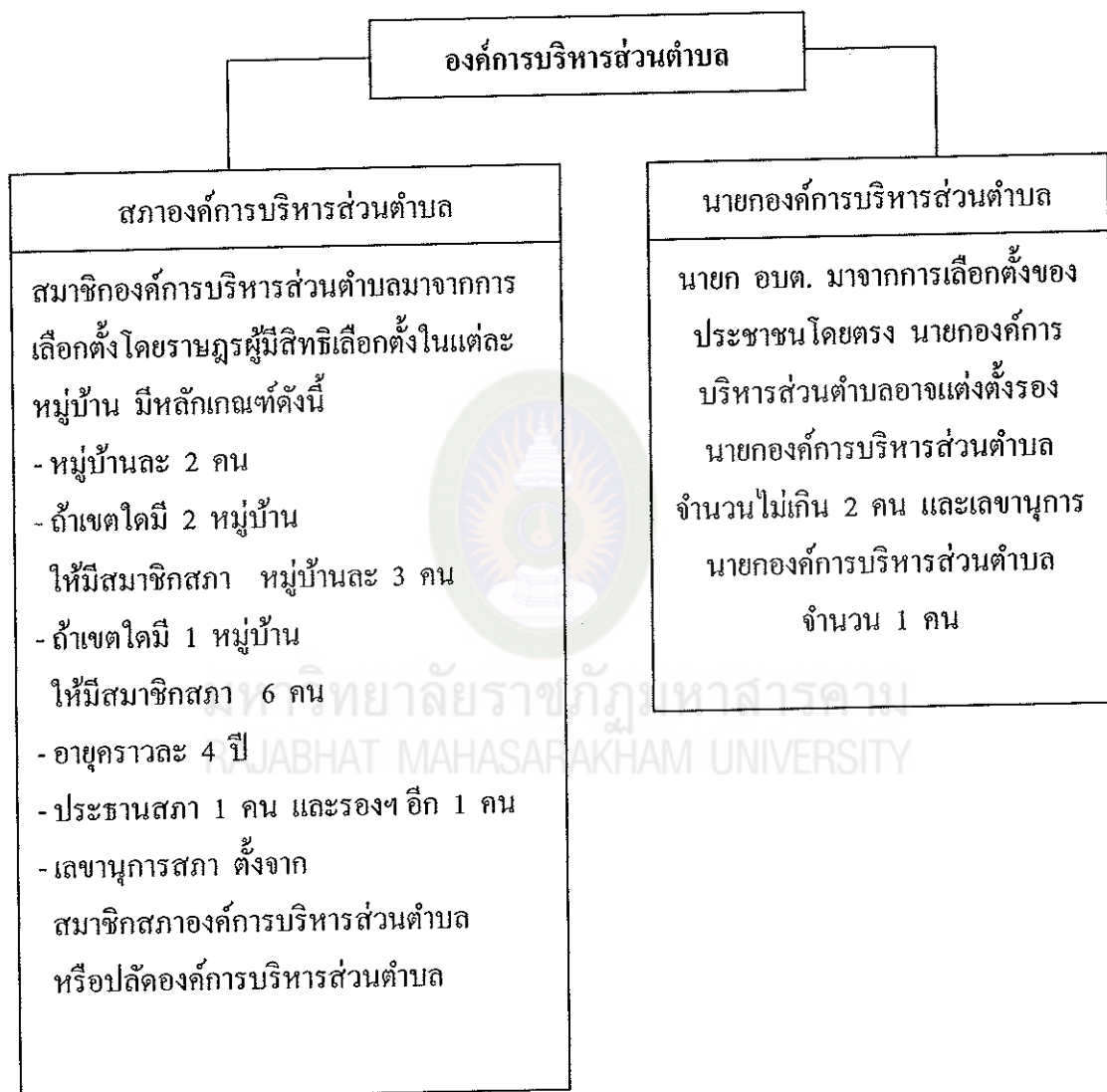

แผนภูมิที่ 2 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล (โครงสร้างเดิม)

ที่มา : พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติม
ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542

4. โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลปัจจุบัน

โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลใหม่เกิดจากการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ประกอบด้วยโครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

แผนภูมิที่ 3 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล (โครงสร้างปัจจุบัน)

ที่มา : พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม

(ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546

5. อำนาจหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคล พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2542 กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ดังนี้

5.1 หน้าที่ทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบล คือ การพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม

5.2 หน้าที่ที่องค์การบริหารส่วนตำบลต้องกระทำในเขต อบต. ดังนี้

5.2.1 จัดให้มีบำรุงรักษาทั้งทางน้ำและทางบก

5.2.2 รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะรวมทั้งกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

5.2.3 ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ

5.2.4 ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

5.2.5 ส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

5.2.6 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ

5.2.7 คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5.2.8 บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีงานของท้องถิ่น

5.2.9 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย โดยจัดสรรงบประมาณ หรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

5.3 หน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลอาจพิจารณากระทำได้ หรืออาจจัดทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล คือ

5.3.1 ให้มีน้ำเพื่ออุปโภค บริโภค และการเกษตร

5.3.2 ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น

5.3.3 ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ

5.3.4 ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ และ

สวนสาธารณะ

5.3.5 ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรและกิจการสหกรณ์

5.3.6 ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว

5.3.7 บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร

- 5.3.8 การคุ้มครองดูแลรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
- 5.3.9 หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 5.3.10 ให้มีตลาด ท่าเทียบหรือท่าข้าม
- 5.3.11 กิจกรรมเกี่ยวกับการพาณิชย์
- 5.3.12 การท่องเที่ยว
- 5.3.13 การผังเมือง

องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสง่า

สภาพทั่วไป สภาพทางเศรษฐกิจ สภาพทางสังคมและการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสง่า สรุปได้ดังนี้ (องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสง่า. 2552 : 5-9)

1. สภาพทั่วไป

1.1 ลักษณะที่ตั้ง

องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสง่า ตั้งอยู่เลขที่ 65 หมู่ที่ 3 ตำบลโนนสง่า อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของจังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ห่างจากอำเภอปทุมรัตน์ 3 กิโลเมตร อยู่ห่างจากจังหวัดร้อยเอ็ด 69 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 480 กิโลเมตร

1.2 เนื้อที่

องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสง่า มีพื้นที่ประมาณ 32.09 ตารางกิโลเมตร

1.3 อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดกับ องค์การบริหารส่วนตำบลบัวแดง	อำเภอปทุมรัตน์
ทิศใต้	ติดกับองค์การบริหารส่วนตำบลสระบัว	อำเภอปทุมรัตน์
ทิศตะวันออก	ติดกับองค์การบริหารส่วนตำบลโพนสูง	อำเภอปทุมรัตน์
ทิศตะวันตก	ติดกับองค์การบริหารส่วนตำบลดอกกล้า	อำเภอปทุมรัตน์

1.4 ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสง่าเป็นพื้นที่ราบและทุ่งนา มีแหล่งน้ำธรรมชาติ คือหนองน้ำที่มีอยู่ตามหมู่บ้าน คลองน้ำธรรมชาติ และสร้างขึ้น

1.5 เขตการปกครอง

จำนวนหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสง่ามี 6 หมู่บ้าน ได้แก่

- 1.5.1 บ้านโนนสง่า หมู่ที่ 3
- 1.5.2 บ้านโนนทัน หมู่ที่ 4
- 1.5.3 บ้านโนนโพธิ์ หมู่ที่ 5
- 1.5.4 บ้านขนวน หมู่ที่ 6
- 1.5.5 บ้านโนนจาน หมู่ที่ 7
- 1.5.6 บ้านหนองส่วย หมู่ที่ 8

1.6 ท้องถิ่นอื่นในตำบล

- 1.6.1 บ้านดงช้าง หมู่ที่ 1
- 1.6.2 บ้านดงช้าง หมู่ที่ 2
- 1.6.3 บ้านดงช้าง หมู่ที่ 9

อยู่ในเขตเทศบาลตำบลปทุมรัตต์ อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด

1.7 ประชากร

ประชากรทั้งสิ้น 3,446 คน 739 ครัวเรือน แยกเป็นชาย 1,741 คนหญิง 1,723 คน

2. สภาพทางเศรษฐกิจ

2.1 อาชีพ

2.1.1 การประกอบอาชีพ

1) ด้านการเกษตร

(1) ทำนา มีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด 11,443 ไร่ จำนวนครัวเรือนที่ทำนา 524 ครัวเรือน

(2) การเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ เลี้ยงโค, กระบือ, สุกร, เป็ด, ไก่, เลี้ยงไว้เพื่อจำหน่าย และ บริโภคในครัวเรือน

2) ด้าน อุตสาหกรรมในครัวเรือน ได้แก่ ทอผ้าไหม, จักสาน

3) อื่น ๆ รับราชการ, ลูกจ้างเอกชน และรับจ้างทั่วไป

2.2 หน่วยธุรกิจนอกเขตองค์การบริหารส่วนตำบล

2.2.1 ปั้มน้ำมัน 4 แห่ง

2.2.2 โรงสีข้าว 11 แห่ง

3. สภาพทางสังคม

3.1 การศึกษา

3.1.1 ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน 2 แห่ง คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโนนสง่า หมู่ที่ 3 และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโนนจาน หมู่ที่ 7

3.1.2 โรงเรียนประถมศึกษา 2 แห่ง คือ โรงเรียนบ้านขนวน (ครูประชาสรรค์) หมู่ที่ 3 และโรงเรียนบ้านโนนจาน หมู่ที่ 7

3.2 ศูนย์บริการการเรียนรู้และบริการ Internet ความเร็วสูง ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสง่า

3.3 สถาบันและองค์กรทางศาสนา มีวัด / สำนักสงฆ์ 8 แห่ง

3.4 การสาธารณสุข

3.4.1 สถานีอนามัยประจำตำบล 1 แห่ง

3.4.2 อัตราการมีและใช้ส้วมราดน้ำ ร้อยละ 100

3.4.3 ศูนย์สาธารณสุขมูลฐาน 6 แห่ง

3.5 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

3.5.1 ประชาชนในแต่ละหมู่บ้านช่วยกันสอดส่องดูแลภายในหมู่บ้านของตนเอง

3.5.2 ตำรวจอาสา อปพร. ประจำหมู่บ้าน กำนัน สารวัตรกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ชุดสายตรวจประจำตำบลจาก สภ.ปทุมรัตต์

4. การบริการพื้นฐาน

4.1 การคมนาคม

4.1.1 โดยทางบกติดต่อกับอำเภอ 1 เส้นทาง โดยถนนลาดยาง สาย รอ 3503 บ้านดงช้าง-ภูดิน

4.2 การโทรคมนาคม

4.2.1 ทางไปรษณีย์ โทรเลข ใช้บริการของไปรษณีย์โทรเลข อำเภอปทุมรัตต์

4.2.2 ตู้โทรศัพท์สาธารณะ จำนวน 10 แห่ง

4.3 การไฟฟ้า มีไฟฟ้าใช้ทุกหมู่บ้าน

4.3.1 หมู่ที่ 3 จำนวนครัวเรือนที่ใช้ไฟฟ้า 59 ครัวเรือน

4.3.2 หมู่ที่ 4 จำนวนครัวเรือนที่ใช้ไฟฟ้า 93 ครัวเรือน

4.3.3 หมู่ที่ 5 จำนวนครัวเรือนที่ใช้ไฟฟ้า 106 ครัวเรือน

4.3.4 หมู่ที่ 6 จำนวนครัวเรือนที่ใช้ไฟฟ้า 157 ครัวเรือน

4.3.5 หมู่ที่ 7 จำนวนครัวเรือนที่ใช้ไฟฟ้า 245 ครัวเรือน

- 4.3.6 หมู่ที่ 8 จำนวนครัวเรือนที่ใช้ไฟฟ้า 79 ครัวเรือน
- 4.4 แหล่งน้ำธรรมชาติ
- 4.4.1 ลำน้ำ, ลำห้วย 3 แห่ง
- 4.4.2 บึง, หนองน้ำ, สระน้ำ 5 แห่ง
- 4.5 แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น
- 4.5.1 บ่อน้ำตื้น 24 แห่ง
- 4.5.2 บ่อโยก 6 แห่ง
- 4.5.3 บ่อบาดาล 200 บ่อ
5. ข้อมูลอื่น ๆ
- 5.1 ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ คือป่าไม้ในพื้นที่ สาธารณประโยชน์
- 5.2 มวลชนจัดตั้ง
- 5.2.1 ลูกเสือชาวบ้าน 100 คน
- 5.2.2 อปพร. 68 คน
6. ศักยภาพในตำบล
- 6.1 ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 6.1.1 บุคลากรจำนวน คนดังนี้
1) ตำแหน่งในสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล	21 คน
2) ตำแหน่งในส่วนการคลัง	6 คน
3) ตำแหน่งในส่วนโยธา	3 คน
- 6.1.2 ระดับการศึกษาของบุคลากร
1) ประถมศึกษา	2 คน
2) มัธยมศึกษา/อาชีวศึกษา	13 คน
3) ปริญญาตรี	14 คน
4) สูงกว่าปริญญาตรี	1 คน
- 6.2 ศักยภาพของชุมชนและพื้นที่
- 6.2.1 การรวมกลุ่มของประชาชนจำนวนกลุ่มทุกประเภท 19 กลุ่ม ดังนี้
1) กลุ่มอาชีพ	13 กลุ่ม
2) กลุ่มออมทรัพย์	6 กลุ่ม
7. ยุทธศาสตร์การพัฒนา

องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสง่า ได้ใช้กรอบในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

7.1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550-2554 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2553 : 201)

7.1.1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยคู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้

- 1) การพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนำความรู้ เกิดภูมิคุ้มกัน
- 2) การเสริมสร้างสุขภาวะคนไทยให้มีสุขภาพแข็งแรงทั้งกายและใจ มีความสัมพันธ์ทางสังคมและอยู่ในสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่
- 3) การเสริมสร้างคนไทยให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข

7.1.2 ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ

- 1) การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
- 2) การสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชน
- 3) การเสริมสร้างศักยภาพของชุมชน ในการอยู่ร่วมกันกับทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างสันติและเกื้อกูล

7.1.3 ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน

- 1) การปรับโครงสร้างการผลิตเพื่อเพิ่มผลิตภาพ และคุณค่าของสินค้าและบริการบนฐานความรู้ และความเป็นไทย
- 2) การสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ
- 3) การสนับสนุนให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรม และการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเป็นธรรม

7.1.4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

- 1) การรักษาฐานทรัพยากรและความสมดุลของระบบนิเวศน์
- 2) การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต และการพัฒนาที่ยั่งยืน

3) การพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพ และภูมิปัญญาท้องถิ่น

7.1.5 ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ

- 1) การเสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตย และธรรมาภิบาล ให้เป็นส่วนหนึ่งของวิถีการดำเนินชีวิตในสังคมไทย
- 2) เสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคประชาชน ให้สามารถเข้าร่วมในการบริหารจัดการประเทศ
- 3) สร้างภาคราชการที่มีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาล เน้นการบริการแทนการค้ากับ ควบคุม และทำงานร่วมกับหุ้นส่วนการพัฒนา
- 4) การกระจายอำนาจการบริหารจัดการประเทศสู่ภูมิภาค ท้องถิ่น และชุมชนเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง
- 5) ส่งเสริมภาคธุรกิจเอกชนให้เกิดความเข้มแข็ง สุจริต และมีธรรมาภิบาล
- 6) การปฏิรูปกฎหมาย กฎระเบียบและขั้นตอน กระบวนการเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเพื่อสร้างความสมดุลในการจัดสรรประโยชน์จากการพัฒนา
- 7) การรักษาและเสริมสร้างความมั่นคง เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการประเทศสู่ดุลยภาพและความยั่งยืน

7.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนากรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2553 : 49 - 50) ประกอบด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนา 3 ด้าน ดังนี้

7.2.1 ยุทธศาสตร์การยกระดับขีดความสามารถของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นให้มีสมรรถนะสูง

7.2.2 ยุทธศาสตร์การเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาประเทศ

7.2.3 ยุทธศาสตร์การสร้างและใช้ภาคีเครือข่ายในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

7.3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ด (กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ด. 2553 : 18 - 20) ประกอบด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนา 3 ด้าน ดังนี้

7.3.1 ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการผลิตภาคการเกษตรให้แข่งขันได้

กลยุทธ์ : ยกระดับมาตรฐานและประสิทธิภาพการผลิต ผลผลิตทางการเกษตร มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1) พัฒนาการผลิตข้าวหอมมะลิ GAP ด้วยกระบวนการผลิตตามวิธีการเกษตรดีที่เหมาะสม (Good Agricultural Practice) และเกษตรอินทรีย์ ในพื้นที่ที่มีความพร้อมควบคู่ไปกับการจัดการระบบส่งน้ำและกระจายน้ำ การปรับปรุงบำรุงดิน การใช้เมล็ดพันธุ์ดี และการจัดการองค์รเกษตรที่มีประสิทธิภาพ

2) เพิ่มประสิทธิภาพการแปรรูปข้าวหอมมะลิ โดยการเพิ่มประสิทธิภาพการแปรรูปข้าวสาร ทั้งผู้ประกอบการภาคเอกชน และองค์กรเกษตรที่มีศักยภาพ ในการพัฒนาให้สามารถแข่งขันได้ พัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าข้าวหอมมะลิที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของจังหวัดร้อยเอ็ด รวมทั้งส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา โดยการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ตลอดจนห่วงโซ่การผลิตที่สามารถสร้างมูลค่าและคุณค่าผลิตภัณฑ์

3) พัฒนาระบบตลาดข้าวหอมมะลิ โดยพัฒนาช่องทางการตลาดตรงสู่ผู้บริโภคทั้งภายในและต่างประเทศ รวมถึงการสร้างตราสินค้าข้าวหอมมะลिर้อยเอ็ด และสร้างคุณค่าจากสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

7.3.2 ยุทธศาสตร์ส่งเสริมอุตสาหกรรมการผลิต การท่องเที่ยว และการบริการ

กลยุทธ์ : พัฒนาศักยภาพการประกอบการอุตสาหกรรมการผลิต การท่องเที่ยว และการบริการ มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1) ยกระดับการผลิตผลิตภัณฑ์ OTOP ให้ได้มาตรฐาน และยกระดับการให้บริการด้านการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน รวมทั้งส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีพุทธ

2) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหลัก ได้แก่ พระมหาเจดีย์ชัยมงคล บึงเกลือ บึงปลาอู๋ชัย บ่อพันขัน โดยการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวให้มีความสมบูรณ์ และจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ

7.3.3 ยุทธศาสตร์พัฒนาคนและสังคมให้เข้มแข็ง

กลยุทธ์ : 1. ยกระดับคุณภาพชีวิตและเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1) พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวก โดยการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตรให้แก่ประชาชนอย่างเพียงพอ และสร้างปรับปรุงการคมนาคมให้ประชาชนได้รับความสะดวกในการสัญจร

2) พัฒนาศักยภาพของคนและสังคม โดยการให้การศึกษา การพัฒนาฝีมือแรงงาน และการฝึกทักษะการประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้ รวมทั้งการเสริมสร้างสังคม

ให้สงบสุข โดยการดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน สร้าง
มาตรการระวัง ป้องกัน และช่วยเหลือในการรักษาความสงบเรียบร้อย ภัยพิบัติ และปัญหา
เสพติด

กลยุทธ์ : 2. บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วม
ร่วม มีแนวทางการพัฒนา คือ

3) พัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยส่งเสริม
การมีส่วนร่วม ของชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากรดิน น้ำ และป่าไม้

กลยุทธ์ : 3. พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ มีแนวทางการพัฒนา คือ

4) ยกระดับการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ โดยพัฒนาองค์การตาม
เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA)

7.4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสง่า ประกอบด้วย
การพัฒนา 5 ด้าน ดังนี้ (องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสง่า, 2552 : 32-33)

7.4.1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

1) พัฒนา ส่งเสริมอาชีพ ด้านการเกษตรกรรม และการเสริมรายได้
ให้กับประชาชน บนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง

2) พัฒนาฝีมือแรงงาน ให้ได้มาตรฐาน เป็นที่ต้องการของ
ตลาดแรงงาน

3) ส่งเสริมสนับสนุน ระบบสหกรณ์และการรวมกลุ่ม

4) จัดหาแหล่งน้ำเพื่อเกษตรกรรมที่พอเพียง

5) พัฒนาการผลิตและการจำหน่ายข้าวหอมมะลิ

6) สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์

7.4.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคมและส่งเสริมคุณภาพชีวิต

1) สนับสนุน ส่งเสริม เด็ก สตรี เยาวชน ผู้สูงอายุ คนพิการ
ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม และผู้ประสบภัยพิบัติต่าง ๆ

2) ส่งเสริมให้ประชาชนทุกระดับได้รับการศึกษาเรียนรู้ รับรู้ข้อมูล
ข่าวสาร และส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณธรรมจริยธรรม

3) ให้บริการด้านสาธารณสุข พัฒนาศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน ให้
มีประสิทธิภาพ

4) ให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกในการรักษาสุขภาพ ป้องกัน โรคต่าง ๆ

- 5) ปรับปรุงสถานที่สำหรับการกีฬา สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- 6) อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นให้

คงอยู่สืบไป

7.4.3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน

- 1) ก่อสร้าง ปรับปรุง บำรุงรักษาดูแล สะพาน ทางเท้า ท่อระบายน้ำ
- 2) ขยายเขตไฟฟ้า ติดตั้ง และซ่อมแซมระบบไฟฟ้าสาธารณะ
- 3) ก่อสร้างและบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้าน
- 4) พัฒนาเส้นทางคมนาคม และระบบจราจร

7.4.4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- 1) สนับสนุนให้มีการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อม ในเชิงบูรณาการ

- 2) ระบบการกำจัดขยะมูลฝอย น้ำเสีย มลพิษและสิ่งปฏิกูลอื่น ๆ

7.4.5 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการเมืองและการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

- 1) ด้านพัฒนาบุคลากรในองค์กร ผู้นำชุมชน ประชาคมตำบล ผู้นำ

หมู่บ้าน อสม.ฯลฯ

- 2) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และองค์กรทุกภาคส่วน

- 3) ปรับปรุงเครื่องมือ เครื่องใช้ และสถานที่ปฏิบัติงาน

- 4) การดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล

ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล โนนสง่า ภายใต้แผน

ยุทธศาสตร์การพัฒนา (พ.ศ. 2552 – 2556) เป็นการกำหนดว่าในอนาคตขององค์การบริหารส่วน

ตำบล โนนสง่าจะเป็นไปในทิศทางใด และเป็นเครื่องมือกำหนดแนวทางการพัฒนาของ

แผนพัฒนาตำบล 3 ปี (พ.ศ. 2553 – 2555) ว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การพัฒนา

องค์การบริหารส่วนตำบลเพียงใด โดยมีรายละเอียดแนวทางการพัฒนาดังนี้

วิสัยทัศน์การพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

เศรษฐกิจพอเพียง บ้านเมืองพัฒนา

ฟูเฟื่องการศึกษา พัฒนาคุณภาพชีวิต

ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล โนนสง่ามีงบประมาณเพื่อใช้ในการพัฒนาไม่มากนัก การจะพัฒนาโดยเน้นด้านใดด้านหนึ่งไม่สามารถกระทำได้เนื่องจากทุกปัญหา ทุกด้าน มีความจำเป็น

ในการพัฒนาเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน และเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและการอยู่ดีกินดีของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลจึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านองค์การบริหารส่วนตำบลไว้ 5 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ ด้านการพัฒนาสังคมและการส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านการพัฒนาการเมืองและการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดและอำเภอ

1. ส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตภาคการเกษตรให้เข้มแข็ง ประกอบด้วยกลยุทธ์ ดังนี้

1.1 พัฒนาการการผลิตและจำหน่ายข้าวหอมมะลิ

แนวทางการพัฒนา

1.1.1 ส่งเสริมการผลิตข้าวหอมมะลิ GAP และชีวภาพ

1.1.2 ส่งเสริมการแปรรูปข้าวหอมมะลิ

1.1.3 ส่งเสริมการปลูกข้าวหอมมะลิ

1.1.4 ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา

1.2 ปรับปรุงโครงสร้างการผลิตการเกษตร

แนวทางการพัฒนา

1.2.1 ส่งเสริมการปลูกพืชระยะสั้น (Cash crop) ได้แก่ พืชผักปลอดสารพิษ พืชตระกูลถั่ว มะละกอ และ ข้าวโพดฝักสด

1.2.2 ส่งเสริมการปลูกไม้ผลไม่ยืนต้น 5 ชนิด ยางพารา ยูคาลิปตัส อินทผลัม มะขงจืด และมะม่วงโชคอนันต์

2. เพิ่มศักยภาพในการสร้างรายได้จากภาคท่องเที่ยว ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ ดังนี้

2.1 ส่งเสริมและพัฒนาในแหล่งท่องเที่ยวหลัก

2.1.1 สร้างและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ (พระมหาเจดีย์ชัยมงคล, บึงเกลือ, บึงปลาอู๋ชัย, ป่อพันขัน)

2.1.2 จัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว

2.1.3 ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวผ่านสื่อต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

2.2 พัฒนาการผลิตและจำหน่ายของฝากของที่ระลึก

แนวทางการพัฒนา

2.2.1 ส่งเสริมการผลิตของฝากของที่ระลึกให้ได้มาตรฐานและมีความสะดวก

2.3 เพิ่มประสิทธิภาพด้านบริการนักท่องเที่ยว

แนวทางการพัฒนา

2.3.1 เพิ่มประสิทธิภาพโรงแรมที่พัก ร้านอาหาร การให้บริการ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่ได้มาตรฐาน

2.4 ปรับบทบาทให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว

แนวทางการพัฒนา

2.4.1 ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาเป็นเจ้าภาพหลักในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่

2.5 พัฒนาคณะและสังคมให้เข้มแข็ง ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์

2.5.1 พัฒนาคุณภาพฝีมือแรงงานประกอบด้วย 2 แนวทางการพัฒนา

1) ส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงานในระดับทักษะ ผู้เชี่ยวชาญ ช่างสิบหมู่

2) ส่งเสริมการจัดตั้งเครือข่ายด้านแรงงานเพื่อพัฒนาฝีมือแรงงานให้ตรง

ตามความต้องการของ ตลาด ระหว่างภาครัฐ (หน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงาน สถาบันอาชีวศึกษา วิทยาลัย ในวัง ชาย อปท. และอื่น ๆ ภาคเอกชน (ผู้ประกอบการ) และแรงงาน

2.5.2 พัฒนาคุณภาพเด็กและเยาวชนประกอบด้วย 2 แนวทางการพัฒนา

1) การจัดตั้งสถานเด็กและเยาวชน ทุกตำบล/เทศบาล โดยการสนับสนุนของ อปท. ในพื้นที่

2) ส่งเสริมการจัดค่ายเยาวชนเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ

2.5.3 ส่งเสริมกีฬาเพื่อการแข่งขันสู่อาชีพประกอบด้วย 1 แนวทางการพัฒนา

1) ส่งเสริมและสนับสนุนการกีฬาเพื่อแข่งขัน 6 ประเภท ได้แก่ มวยไทย มวยสากลสมัครเล่น ตะกร้อ ฟุตบอล วอลเลย์บอลชายหาด เทนนิส และกอล์ฟ

ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในจังหวัดร้อยเอ็ด

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

5. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคม และสิ่งแวดล้อม

6. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี หลักและแนวคิดในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น

การพัฒนาตามนโยบายของรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
แผนพัฒนาภาคจังหวัด ร้อยเอ็ด ขอนแก่น มหาสารคาม กาฬสินธุ์ “ร้อยแก่นสารสินธุ์”
แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ และการพัฒนาท้องถิ่นให้บรรลุตามแผนยุทธศาสตร์
นโยบายการพัฒนาของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ

- 1.1 ส่งเสริมอาชีพ การสร้างงาน สร้างรายได้ และการกระจายรายได้ให้กับ
ประชาชน
- 1.2 ส่งเสริมอาชีพกลุ่มแม่บ้าน สานต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP)
และส่งเสริมให้ประชาชนรวมกลุ่มประกอบธุรกิจในระบบ SME
- 1.3 พัฒนาทักษะฝีมือแรงงานให้เป็นที่ยอมรับ และความต้องการของตลาดแรงงาน
- 1.4 ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการผลิตการพัฒนาข้าว
หอมมะลิ ทั้งด้านคุณภาพ และปริมาณ โดยยังคงคุณลักษณะของข้าวหอมมะลิร้อยเอ็ด และ
สนับสนุนการประชาสัมพันธ์ ให้เป็นที่รู้จักของประชาชนทั่วไปทั้งในและต่างประเทศ
ตลอดจนผลักดันข้าวหอมมะลิให้มีชื่อเสียงเพื่อการจำหน่ายและส่งออกสู่ตลาดโลก
- 1.5 ส่งเสริมให้มีระบบการผลิตเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์และการเพิ่มมูลค่า
ผลผลิต และส่งเสริมทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริ
- 1.6 ส่งเสริมให้มีระบบการผลิตเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์และการเพิ่มมูลค่า
ผลผลิต และส่งเสริมทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริ

2. ด้านการพัฒนาสังคม และส่งเสริมคุณภาพชีวิต

- 2.1 พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อเป็นฐานในการพัฒนา ขยายโอกาสทางการศึกษา
อย่างทั่วถึง และเท่าเทียม โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาสในการเรียนรู้เฉพาะด้าน และความรู้
สมัยใหม่ เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันและสอดคล้องกับความต้องการในอนาคต
- 2.2 ส่งเสริมสนับสนุนให้องค์การบริหารส่วนตำบล จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้
คอมพิวเตอร์
- 2.3 ส่งเสริมสนับสนุน ประเพณีอันดีงาม และอนุรักษ์วัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น
ให้คงอยู่อย่างยั่งยืน

2.4 สนับสนุนบทบาทสถาบันทางสังคมต่างๆ ในการทำนุบำรุงและพัฒนาารคทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.5 มุ่งเน้นการป้องกัน โดยพัฒนาสภาพแวดล้อมชุมชนและส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความเป็นอยู่ของประชาชน

2.6 ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการแข่งขันกีฬา และกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพเพื่อให้ประชาชนมีพลานามัยที่แข็งแรงสมบูรณ์ ปลอดภัยจากโรคภัย

2.7 ส่งเสริมการป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติด และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

2.8 พัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ โดยเน้นการพัฒนาความมั่นคงในการดำรงชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน

2.9 เสริมสร้างมาตรการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เพื่อช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนให้กับประชาชนที่ประสบภัยพิบัติอย่างทันทั่วถึง

2.10 สนับสนุนกิจกรรม ด้านสาธารณสุขแก่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)

2.11 อนุรักษ์และฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ให้เอื้อต่อการดำรงชีพได้อย่างสมดุล

3. ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

3.1 จัดให้มีการปรับปรุง และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปการ ให้มีอย่างเพียงพอและทั่วถึง

3.2 สนับสนุนโครงสร้างการก่อสร้างถนนลาดยางเชื่อมต่อระหว่างท้องถิ่น โดยประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ เพื่อบริณาการและพัฒนาาร่วมกัน

3.3 จัดให้มีการวางผังเมืองรวมของจังหวัด เพื่อแบ่งประเภทการใช้ประโยชน์ของที่ดินให้เป็นสัดส่วน เพื่อการพัฒนาเมืองในอนาคต และเพื่อสุขภาพและอนามัยของประชาชนชาวร้อยเอ็ด

4. ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4.1 มุ่งเน้นการป้องกัน โดยพัฒนาสภาพแวดล้อมชุมชนและส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความเป็นอยู่ของประชาชน

4.2 อนุรักษ์และฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ให้เอื้อต่อการดำรงชีพได้อย่างสมดุล

5. ด้านการพัฒนาการเมืองการบริหาร

- 5.1 สนับสนุนให้เกิดความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยในชุมชน โดยเน้นการพัฒนาความรู้แก่ประชาชน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น
- 5.2 ส่งเสริมสนับสนุน การปรับปรุงและพัฒนาความรู้ความสามารถให้กับบุคลากร และสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เพื่อเพิ่มขวัญกำลังใจให้กับบุคลากร
- 5.3 บริหารจัดการการให้บริการ ตามบทบาทอำนาจหน้าที่ภารกิจ ขององค์การบริหารส่วนตำบล สร้างมาตรฐานด้านการบริหารให้เป็นที่พึงพอใจแก่ผู้รับบริการ และเพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและทันต่อเหตุการณ์
- 5.4 ปรับปรุงพัฒนา และจัดให้มีเครื่องมือ เครื่องใช้ และสถานที่ปฏิบัติงาน ให้เพียงพอและทันสมัย เพื่อความสะดวก รวดเร็ว และเอื้อต่อการให้บริการประชาชน
- 5.5 การจัดซื้อ จัดจ้าง ขององค์การบริหารส่วนตำบล โนนสง่าต้องเป็นไปอย่างโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้โดยการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในขั้นตอนการจัดซื้อ จัดจ้าง โดยยึดหลักธรรมาภิบาล

บัญชีโครงการพัฒนา

ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี ระหว่างปี พ.ศ. 2553 – 2555 ของ องค์การบริหารส่วนตำบล โนนสง่า ซึ่งได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเพื่อให้วิสัยทัศน์ประสบความสำเร็จในช่วง 3 ปี ระหว่างปี พ.ศ. 2553 – 2555 จำนวน 5 ยุทธศาสตร์ โดยให้ความสำคัญในการพัฒนา ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

1.1 เป้าหมาย

- 1.1.1 ประชาชนมีรายได้ที่เพียงพอในการดำรงชีวิต
- 1.1.2 ประชาชนในวัยทำงาน มีงานทำ มีอาชีพไม่เกิดการว่างงาน มีรายได้เกินกว่า 20,000 บาท/คน/ปี
- 1.1.3 มีการรวมกลุ่มเพื่อเสริมทักษะและฝึกอบรมอาชีพ
- 1.1.4 จัดหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรกรรมที่พอเพียง
- 1.1.5 เพื่อลดต้นทุนในการผลิต และรักษาสภาพแวดล้อม
- 1.1.6 ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพ มีความปลอดภัยถูกต้องตามสุขลักษณะ

1.1.7 เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนทางเศรษฐกิจระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชนและเพื่อสามารถพัฒนาฝีมือในการผลิตเพิ่มมูลค่าของสินค้าและสามารถขยาย การตลาดไปแข่งขันทางเศรษฐกิจและแก้ไขปัญหาความยากจนของจังหวัดร้อยเอ็ดได้

1.2 แนวทางการพัฒนา

1.2.1 พัฒนาและส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตร และการเสริมรายได้ให้กับ ประชาชน บนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง

1.2.2 พัฒนาฝีมือแรงงาน ให้ได้มาตรฐาน เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน

1.2.3 ส่งเสริมสนับสนุนระบบสหกรณ์และการรวมกลุ่ม

1.2.4 จัดหาแหล่งน้ำเพื่อเกษตรกรรมที่เพียงพอ

1.2.5 การผลิตและการจำหน่ายข้าวหอมมะลิ

1.2.6 สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ พันธุ์พืชพันธุ์สัตว์

1.3 ตัวชี้วัด

1.3.1 ความรู้ด้านการอาชีพและรายได้ที่เพิ่มขึ้น

1.3.2 ร้อยละของรายได้ที่เพิ่มขึ้น

1.3.3 ร้อยละของแรงงานที่อพยพแรงงาน ไปทำงานต่างถิ่นลดลง

1.3.4 ผลผลิตทุกประเภทมีมาตรฐานด้านคุณภาพของสินค้าและการบรรจุ

1.3.5 จำนวนอาคารและศูนย์แสดงสินค้าที่เพิ่มขึ้น

1.3.6 จำนวนกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ที่เพิ่มขึ้น

1.3.7 เด็กในโรงเรียนเรียนรู้การประกอบอาชีพเพื่อเสริมสร้างรายได้การอยู่ดีกิน

1.3.8 จำนวนวัสดุครุภัณฑ์ที่เพียงพอ

1.3.9 แหล่งน้ำมีความอุดมสมบูรณ์

1.3.10 ร้อยละของครัวเรือนมีรายได้สูงกว่า 20,000 บาท/คน/ปี

1.3.11 สินค้าหนึ่งโครงการหนึ่งผลิตภัณฑ์มีคุณภาพมาตรฐาน

1.3.12 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนต่าง ๆ มีความรู้ทักษะในการประกอบอาชีพที่ดี

1.3.13 จำนวนกลุ่มที่ได้รับการฝึกอบรม

1.3.14 จำนวนหนองน้ำที่ได้รับการขุดลอก

1.3.15 จำนวนป่อบาดาลที่เจาะ

- 1.3.16 จำนวนสระน้ำที่ขุด
- 1.3.17 จำนวนพื้นที่ ที่ผลิตข้าวหอมมะลิที่มีคุณภาพดี
- 1.3.18 จำนวนกลุ่มที่เลี้ยงไก่พื้นเมือง
- 1.3.19 จำนวนกลุ่มที่เลี้ยงปลาน้ำจืด
- 1.3.20 จำนวนพื้นที่ ที่ทำไร่นาสวนผสม
- 1.3.21 จำนวนเนื้อที่ ที่ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมที่มีคุณภาพ
- 1.3.22 จำนวนกลุ่มที่เพาะเห็ด
- 1.3.23 พื้นที่ ที่ทำการเกษตรอินทรีย์
- 1.3.24 จำนวนพื้นที่ ที่ปลูกผักปลอดสารพิษ
- 1.3.25 จำนวนกลุ่มที่เลี้ยงกบ
- 1.3.26 จำนวนกลุ่มที่เลี้ยงสุกร
- 1.3.27 จำนวนกองทุนหมุนเวียนในการสร้างผลิตภัณฑ์
- 1.3.28 จำนวนพื้นที่โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์ม
- 1.3.29 จำนวนพื้นที่ ที่มีการปรับปรุงคุณภาพดิน

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคมและส่งเสริมคุณภาพชีวิต

2.1 เป้าหมาย

- 2.1.1 เพื่อพัฒนาด้านการศึกษาทุกระดับ
- 2.1.2 ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์
- 2.1.3 ประชาชนมีสุขภาพจิตที่ดี ร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ ห่างไกลยาเสพติด
- 2.1.4 ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาสในสังคมได้รับสวัสดิการที่ดีในการดำรงชีวิต
- 2.1.5 บุคลากรและผู้นำชุมชน มีศักยภาพในการพัฒนาท้องถิ่น

2.2 แนวทางการพัฒนา

- 2.2.1 สนับสนุนส่งเสริม เด็ก สตรี เยาวชน ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ด้อยโอกาสทางสังคมและผู้ประสบภัยพิบัติต่าง ๆ
- 2.2.2 ส่งเสริมให้ประชาชนทุกระดับได้รับการศึกษาเรียนรู้ รับรู้ข้อมูลข่าวสาร และส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณธรรมจริยธรรม
- 2.2.3 ให้บริการด้านสาธารณสุข พัฒนาศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนให้มีประสิทธิภาพภาพ
- 2.2.4 ให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกในการรักษาสุขภาพป้องกันโรคต่าง ๆ

2.2.5 ปรับปรุงสถานที่สำหรับการกีฬา สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

2.2.6 ด้านอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นให้

คงอยู่สืบไป

2.3 ตัวชี้วัด

2.3.1 จำนวนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้รับการปรับปรุงซ่อมแซม

2.3.2 จำนวนเด็กที่มีอาหารที่ครบถ้วนเพียงพอ

2.3.3 จำนวนวัสดุ อุปกรณ์เพื่อใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอน

2.3.4 จำนวนเครื่องเล่นเด็ก

2.3.5 เด็กที่มาร่วมการจัดงานวันเด็กแห่งชาติ

2.3.6 จำนวนครั้งที่จัดการแข่งขันกีฬาด้านยาเสพติด

2.3.7 จำนวนชนิดของอุปกรณ์กีฬา

2.3.8 จำนวนการก่อสร้างลานกีฬา

2.3.9 จำนวนคนที่ฝึกอบรม อปพร.

2.3.10 จำนวนหมู่บ้านที่ได้รับสนับสนุนนิตยสาร หนังสือพิมพ์

2.3.11 จำนวนการปรับปรุงซ่อมแซมห้องสมุดประจำหมู่บ้าน

2.3.12 จัดที่ตั้งระบบเสียงตามสาย

2.3.13 จำนวนการก่อสร้างศูนย์ข้อมูลข่าวสารชุมชน

2.3.14 จำนวนครั้งที่บุคลากร ผู้นำชุมชน ได้รับการฝึกอบรม

2.3.15 จำนวนทุนการศึกษาที่ อบต.สนับสนุนให้นักเรียนได้เรียนต่อใน

ระดับอุดมศึกษา

2.3.16 จำนวนผู้สูงอายุที่ได้รับสนับสนุนเบี้ยยังชีพ

2.3.17 จำนวนผู้ด้อยโอกาสที่ได้รับเงินสงเคราะห์

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน

3.1 เป้าหมาย

3.1.1 เพื่อก่อสร้างและซ่อมบำรุง โครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคพื้นฐานในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีความสะดวกรวดเร็วในการสัญจรไป-มา

3.2 แนวทางการพัฒนา

3.2.1 ก่อสร้าง ปรับปรุง บำรุงรักษาถนน สะพาน ทางเท้า ท่อระบายน้ำ

3.2.2 ขยายเขตไฟฟ้า ติดตั้ง และซ่อมแซมระบบไฟฟ้าสาธารณะ

- 3.2.3 ก่อสร้างและบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้าน
- 3.2.4 พัฒนาระบบจราจร
- 3.3 ตัวชี้วัด
 - 3.3.1 จำนวนผิวถนนที่ก่อสร้าง (ต.ร.ม.)
 - 3.3.2 จำนวนถนนพร้อมท่อระบายน้ำที่ก่อสร้าง
 - 3.3.3 จำนวนถนนที่ได้รับการปรับปรุง
 - 3.3.4 พื้นที่ผิวจราจรที่ขยาย (ต.ร.ม.)
 - 3.3.5 ความยาวของท่อระบายน้ำที่ก่อสร้าง (เมตร)
 - 3.3.6 ความยาวของทางเท้าที่ก่อสร้าง
 - 3.3.7 จำนวนถนนที่ได้รับการซ่อมแซม
 - 3.3.8 ระยะทางที่ขยายเขตไฟฟ้า
 - 3.3.9 จำนวนไฟฟ้าสาธารณะที่เพิ่มขึ้น
 - 3.3.10 จำนวนไฟฟ้าสาธารณะที่ได้รับการปรับปรุงซ่อมแซม
 - 3.3.11 จำนวนระบบประปาหมู่บ้านที่เพิ่มขึ้น
 - 3.3.12 จำนวนระบบประปาหมู่บ้านที่ได้รับการปรับปรุงซ่อมแซม
 - 3.3.13 จำนวนจุดที่ติดตั้งเครื่องหมายจราจร
 - 3.3.14 จำนวนป้ายเตือนการจราจรที่ติดตั้ง
- 4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - 4.1 เป้าหมาย
 - 4.1.1 ส่งเสริมให้มีการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเชิงบูรณาการ
 - 4.1.2 เพื่อให้ประชาชนเป็นเห็นคุณค่าและประโยชน์ของทรัพยากรธรรมชาติ
 - 4.2 แนวทางการพัฒนา
 - 4.2.1 สร้างจิตสำนึกและความตระหนักในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - 4.2.2 ระบบกำจัดขยะมูลฝอย น้ำเสีย มลพิษและสิ่งปฏิกูลต่างๆ
 - 4.3 ตัวชี้วัด
 - 4.3.1 จำนวนพื้นที่ที่มีการปลูกป่า
 - 4.3.2 จำนวนประชากรที่ร่วมกิจกรรมในการปลูกต้นไม้

4.3.3 จำนวนแหล่งน้ำที่มีการบำรุงรักษา

4.3.4 จำนวนครั้งที่รณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างจิตสำนึกให้อนุรักษ์

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4.3.5 จำนวนสมาชิกอาสาสมัครอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4.3.6 จำนวนหลังคาเรือนที่ร่วมโครงการบ้านนาอยู่

4.3.7 จำนวนครัวเรือนที่ได้รับสนับสนุนถังขยะ

4.3.8 จำนวนการก่อสร้างเตาเผาขยะ

5. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการเมืองและการบริหารกิจการที่ดี

5.1 เป้าหมาย

5.1.1 ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการบริหารจัดการด้านการเมืองการบริหารที่ดี และการมีบทบาททางการเมือง การบริหารและการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหาร

5.2 แนวทางการพัฒนา

5.2.1 พัฒนาคณะกรรมาธิการ ผู้นำชุมชน ประชาคมตำบล ผู้นำชุมชน ประชาคมตำบล ผู้นำหมู่บ้าน อสม. ฯลฯ

5.2.2 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกองค์กรทุกภาคส่วน

5.2.3 ปรับปรุงเครื่องมือเครื่องใช้และสถานที่ปฏิบัติงาน

5.2.4 การดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล

5.3 ตัวชี้วัด

5.3.1 การประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งทุกครั้งทุกระดับ

5.3.2 จำนวนครั้งของการจัดเลือกตั้ง

5.3.3 จำนวนครั้งที่มีการฝึกอบรม

5.3.4 ชุมชนเข้มแข็ง

5.3.5 จำนวนผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาทางการเมืองและสังคม

5.3.6 จำนวนบุคลากรและอุปกรณ์มีศักยภาพในการบริการประชาชนเพิ่มขึ้น

5.3.7 ส่งเสริมการจัดการบริการประชาชนสู่มาตรฐานสากล

5.3.8 ความพึงพอใจของประชาชนผู้ใช้บริการ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศุวิทย์ วิเชียรดี (2541 : 287) ได้ศึกษาบทบาทของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดต่อการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกระทรวงมหาดไทย ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนพบว่าเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดได้สนับสนุนและส่งเสริมให้โรงเรียนจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ เทศบาลได้จัดและดำเนินการสนับสนุนให้โรงเรียนเป็นแหล่งเผยแพร่และให้บริการทางด้านความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่น เทศบาลได้มีการส่งเสริมให้พนักงานครูออกพบปะเยี่ยมเยียนผู้ปกครองนักเรียน เทศบาลได้มีการจัดให้มีคณะกรรมการร่วม ซึ่งประกอบด้วยพนักงานครู ผู้ปกครองและผู้นำท้องถิ่นเพื่อการศึกษาของเทศบาล เทศบาลได้มีการนำความคิดและข้อเสนอแนะของประชาชนในท้องถิ่นมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงในการศึกษาเทศบาล เทศบาลได้จัดให้ฝ่ายบริหารเทศบาล พบปะกับชุมชนเพื่อการศึกษา เทศบาลเคยถูกเชิญจากประชาชนท้องถิ่นให้เข้าร่วมเป็นกรรมการในการจัดงานต่างๆ ของท้องถิ่นรวมทั้งเทศบาลได้เปิดโอกาส และอำนวยความสะดวกให้ประชาชนท้องถิ่นเข้าใช้สถานที่ และเครื่องใช้ในการจัดกิจกรรมหรืองานท้องถิ่นและเทศบาลประชาสัมพันธ์หรือชักจูงให้ประชาชนเข้ามาสนับสนุนอุปถัมภ์การจัดการศึกษาของเทศบาลจึงอาจทำให้บทบาทของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดต่อการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกระทรวงมหาดไทยในด้านความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ในระดับมาก

เดือนเพ็ญ แสงสายรุ้ง (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยการตรวจสอบยุทธศาสตร์การกำจัดขยะแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนบ้านจู่ฉี โดยใช้นักเรียนเป็นสื่อ ผลการวิจัยพบว่ายุทธศาสตร์การกำจัดขยะแบบมีส่วนร่วมของประชาชน การกำจัดขยะมีผลอยู่ในระดับมาก ประชาชนให้ความร่วมมือดี พื้นที่ของชุมชนบ้านจู่ฉีมีความสะอาดมากขึ้น

คุณาวุฒิ ไชยคำภา (2547 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการดำเนินงานตามบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่าบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมเห็นว่า มีการดำเนินงานตามบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก

อรรถพล แก้วมนตรี (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด 4 ด้าน ได้แก่การพัฒนาสิ่งแวดล้อมและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ ด้านการพัฒนาสังคม ด้านการพัฒนาการเมืองและการบริหาร พบว่าด้านการพัฒนาสังคม โดยรวมมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและ

การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ และด้านการพัฒนาการเมืองการ บริหาร โดยรวมมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

สมมาศ โชคชัยวัฒนากร (2548 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยความคิดเห็นของสมาชิก สภาเทศบาลต่อการดำเนินงาน ของเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า สมาชิกสภา เทศบาลมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับ มาก และจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ด้าน คือ ด้านการให้มีและบำรุงรักษาทางบก ด้านการบำรุงศิลปประเพณี ภูมิปัญญาของท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น ด้านการรักษาและระงับโรคติดต่อ และด้านการส่งเสริมการ พัฒนา สตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ และมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ด้านการให้ราษฎรได้รับ การศึกษา อบรม และด้านการให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง และความคิดเห็นสมาชิกสภา เทศบาล ที่มีเพศ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน ต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลใน จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าสมาชิกสภาเทศบาลที่มีเพศ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความ คิดเห็นต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ดไม่แตกต่างกัน

ธิดารัตน์ ชวนสินธุ์ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของพนักงานเทศบาล ต่อปัญหาการบริหารงานของเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัย พบว่าความ คิดเห็นของพนักงานเทศบาลต่อปัญหาการบริหารงานของเทศบาลตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ ประกอบด้วย ปัญหาด้านการบริหารงานด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์และ ด้านการบริหารจัดการ พบว่า โดยรวมทุกปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และความคิดเห็นของ พนักงานเทศบาลที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน ต่อปัญหาการบริหารงานของ เทศบาลตำบลในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า พนักงานเทศบาลที่มีเพศ อายุ และระดับ การศึกษา แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานของเทศบาลตำบลในเขต จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน

วิสูตร จงชวลินชัย (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในเขต เทศบาลตำบลบรบือ ต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลบรบือ จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลบรบือ โดยรวมอยู่ในระดับปาน กลาง และพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรักษาและระงับโรคติดต่อ และด้านการบำรุง ศิลปะจารีตประเพณี ภูมิปัญญาของท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น ประชาชนเห็น ด้วยในระดับมาก ส่วนด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการพัฒนาทางบกและทางน้ำ

ด้านการรักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดิน และ ที่สาธารณะรวมทั้งการกำจัดมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ด้านการศึกษา ด้านการส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็กเยาวชนผู้สูงอายุและผู้พิการ และด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ของเทศบาล ตามกฎหมาย และนโยบายของรัฐ ประชาชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของเทศบาล ตำบลบรือ ทั้งโดยรวมและรายด้านทั้ง 9 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

เด่นดวง สุบุตรดี (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม พบว่าการดำเนินงานของเทศบาลตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 8 ด้าน โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง และจำแนกเป็นรายด้านพบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากจำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการบำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น และมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 7 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการจัดให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ รองลงมาคือ ด้านการรักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดินและ ที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล ด้านการให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม ด้านการป้องกันและระงับโรคติดต่อ ด้านการส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และด้านการจัดให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิงและความเห็นของคณะกรรมการ ชุมชนที่มีเพศ ระดับการศึกษาและอาชีพ แตกต่างกันต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม มีความคิดเห็นโดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

ทวีศักดิ์ ปักษา (2550 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างได้แก่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จำนวน 198 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการป้องกันโรค และระงับโรคติดต่อ ด้านการบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น ด้านการ

ส่งเสริมการศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม ด้านการคุ้มครองดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ด้านการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก และระดับปานกลาง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการส่งเสริมการพัฒนาศตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ ด้านการรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล และระดับน้อย 1 ด้าน คือ ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ประมวล เกตรา (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนต่อการพัฒนาของเทศบาลตำบลเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าการพัฒนาของเทศบาลตำบลเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชน โดยรวมมีการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง และความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน ต่อการพัฒนาของเทศบาลตำบลเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มีเพศและระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่คณะกรรมการชุมชนที่มีอายุแตกต่างกัน โดยรวมมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาของเทศบาลตำบลเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคณะกรรมการชุมชนที่มีอายุ 21 – 30 ปี มีความคิดเห็นในด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับทุกกลุ่มอายุ

พรรณธิพา สมศรีดา (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยระดับการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาลตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยกำหนดให้พนักงานเทศบาลทุกแห่งในจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิจัยพบว่า ระดับการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาลตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลที่มีเพศ ระดับการศึกษา และระยะเวลาปฏิบัติงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ต่อสกุล เกียรติเจริญ (2552 : 83-84) ได้ทำการวิจัยความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุง อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุง อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการพัฒนาการเมืองการบริหาร และ ด้านการพัฒนาการศึกษา

วัฒนธรรมและนันทนาการ และอยู่ในระดับปานกลาง 5 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการพัฒนาสังคม ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ และด้านการพัฒนาสาธารณสุข

จากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ มีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน ตามอำนาจหน้าที่ พบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากในบางด้าน และอยู่ในระดับปานกลางบางด้าน ด้านที่ปรากฏอยู่ในระดับมากส่วนใหญ่จะเป็นด้านเกี่ยวกับการสนับสนุนส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นส่วนด้านการให้การศึกษาอบรมยังอยู่ในระดับปานกลาง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY